Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47-йил чиқиши
№ 302 (13.258).
1965 ДЕКАБРЬ 26 ЯКШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XX пленуми бўлиб ўтди. Пленум ташкилий масалаларни муҳокама қилди.

Пленум ўртоқ М. М. МУСАХОНОВ Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари қилиб сайланганлиги муносабати билан уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари вазифасидан озод қилди.

Ўртоқ И. М. НАЖЕСТКИН республикадан бошқа ерга кеттанлиги муносабати билан пленум уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлик вазифасидан озод қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

25 декабрда Олий Советнинг мажлислар залида олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси ўз ишини давом эттирди.

Эрталаб соат 10 да республика Олий Советининг Раиси депутат **О. Содиқов** раислигида Олий Советнинг учинчи мажлиси очилди. Мажлисда кун тартибига қўйилган дастлабки икки масала — Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани тўғрисидаги ва Ўзбекистон ССРнинг Давлат бюджети ҳақидаги докладларни муҳокама қилиш давом этди.

Докладни муҳокама қилишда депутатлардан **Е. Т. Тасанбоев** (272-совхоз сайлов округи), **А. З. Завьялов** (359-Хўжайли сайлов округи), Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министри **А. Абдураҳмонов** иштирок қилдилар.

Сессияда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси, депутат **Р. Қурбонов** нутқ сўзлади.

Олий Совет Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани тўғрисидаги Қонунини бир овоздан қабул қилди.

Олий Совет Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонунни ҳам бир овоздан қабул қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **Ш. Р. Рашидовга** сўз берилади. Олий Совет унинг таклифига мувофиқ Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика Олий Совети Президиуми составига ўзгартишлар киритди.

Олий Совет депутат **М. М. Мусахоновни** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари қилиб тайинлади. Ўртоқ М. М. Мусахонов республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилинди.

Депутат **В. Г. Ломоносов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси қилиб сайланди. Ҳозирги вақтда республика ташқарисида ишлаётган депутат В. А. Карлов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми аъзоси вазифасидан озод қилинди.

Шундан кейин сессия кун тартибининг навбатдаги масалаларини кўришга ўтди. Республика Олий Совети Президиуми Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат **Р. Сахибоев** доклад қилди.

Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан сессия муҳокамасига тақдим этилган Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Фармонларини бир овоздан тасдиқлади ва тегишли Қонунлар ва Қарорлар қабул қилди.

Ўзбекистон ССРда Халқ контроли органлари тўғрисидаги Қонун бир овоздан қабул қилинди. Республика Халқ контроли комитети раиси қилиб депутат **М. Турсунов** тайинланди.

Олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси ўз ишларини тамомлади.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1966 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1- модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган 1966 йилги Давлат плани Ўзбекистон ССР Олий Советининг Бюджет комиссияси киритган тузатишларни ҳисобга олган ҳолда тасдиқлансин.

2- модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1966 йилги Давлат планининг қуйидаги асосий кўрсаткичлари тасдиқлансин:

	(1965 йилга нисбатан ўсиш).
Саноатнинг ялпи маҳсулоти	— 10,2 процент
Давлат йўли билан марказлаштирилган тартибда маблағ ажратиш	— 10,9 процент
Асосий фондларни ишга солиш	— 13,7 процент
Меҳнат унумдорлиги:	
саноатда	— 4,9 процент
қурилишда	— 6,2 процент
Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти	— 10 процент

3-модда. 1965 йилдагига нисбатан 1966 йилда қуйидагиларни кўпайтириш таъминлансин:

Давлатнинг марказлаштирилган тартибда бериладиган капитал маблағлари ҳисобидан қуриладиган уй-жойларнинг фойдаланишга топшириладиган ялпи турар жой майдони	— 25,8 процент
Давлат бюджетидан таъминланадиган мактабгача тарбия муассасаларидаги ўринлар сони	— 13,4 процент
Куни узайтирилган мактаблар ва группалардаги ўқувчилар сони	— 23,2 процент
Олий ўқув юртларидаги студентлар сони	— 6,6 процент
Ўрта махсус ўқув юртларидаги ўқувчилар сони	— 15,6 процент
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги ишлар ҳажми	— 28 процент

4-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига:

а) Ўзбекистон ССР Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат планида кўзда тутилган топшириқларни кейинчалик 1965 йил 2 октябрда қабул қилинган СССР Қонунида ва 1965 йил 19 октябрда қабул қилинган Ўзбекистон ССР Қонунида белгилаб берилган саноатни бошқариш органларининг янги системасига мувофиқ аниқлаб чиқиш;

б) Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани юзасидан Бюджет комиссиясининг хулосасида баён қилинган, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси мажлисларида депутатлар томонидан айтилган таклифлар ва мулоҳазаларни қараб чиқиш ҳамда улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА,

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил, 25 декабрь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ
ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1966 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1- модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети умумий суммаси, Бюджет комиссиясининг доклади юзасидан қабул қилинган ўзгартишлар билан, даромадлар бўйича 2.006.057 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 2.005.907 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 150 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлансин.

2- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети давлат ва кооператив корхоналаридан ҳамда ташкилотлардан олинадиган даромадларнинг — оборот солиғи, фойдалардан ажратмалар, даромад солиғи ва социалистик хўжаликдан келадиган бошқа тушумларнинг умумий суммаси 1.724.870 минг сўм миқдорида белгилансин.

3- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини — оғир саноат, қурилиш индустрияси, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатини, қишлоқ хўжалиги, транспорт, уй-жой-коммунал хўжалигини ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантиришни пул билан таъминлашга қилинадиган харажатларнинг умумий суммаси 880.929 минг сўм миқдорида белгилансин.

4- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга — умумий таълим мактаблари, техникумлар, олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот муассасалари, профессионал-техника ўқув юртлари, кутубхоналар, клублар, театрлар, матбуот, радиоэшиттиришга ҳамда маориф ва маданият соҳасидаги бошқа тадбирларга; касалхоналар, болалар яслилари, санаторийлар, соғлиқни сақлаш ва физкультура соҳасидаги бошқа муассасаларга; пенсия ва нафақаларга ажратиладиган маблағларнинг умумий суммаси 1.032.875 минг сўм миқдорида белгилансин.

5- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимият органларини, давлат идора органларини ва халқ судларини таъминлаш учун ажратиладиган маблағлар суммаси 32.174 минг сўм миқдорида белгилансин.

6- модда. Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги республика бюджети даромадлар бўйича 1 214 189 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 1 214 039 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 150 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлансин.

7- модда. Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССРнинг 1966 йилги бюджетлари даромадлар ва харажатлар бўйича 791.868 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан:

	Минг сўм ҳисобида:
Тошкент шаҳри	140.230
Тошкент области	101.232
Сирдарё области	46.413
Фарғона области	82.470
Андижон области	97.966
Самарқанд области	89.444
Бухоро области	52.194
Қашқадарё области	45.028
Сурхондарё области	39.955
Хоразм области	32.981
Қорақалпоғистон АССР	63.955

8- модда. Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССР бюджетларига ажратмалар 1966 йил учун қуйидаги миқдорларда тасдиқлансин:

а) оборот солиғи тушумларидан: Тошкент шаҳрига — 18,1 процент, Тошкент областига — 73,9 процент, Сирдарё областига — 100 процент, Фарғона областига — 39,8 процент, Андижон областига — 60,3 процент, Самарқанд областига — 47,3 процент, Бухоро областига — 34,8 процент, Қашқадарё областига — 100 процент, Сурхондарё областига — 73,6 процент, Хоразм областига — 54,6 процент ва Қорақалпоғистон АССРга — 100 процент;

б) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан: Тошкент шаҳри бюджетига 50 процент, областлар бюджетига ва Қорақалпоғистон АССР давлат бюджетига 100 процент;

в) колхозлардан олинадиган даромад солиғидан, қишлоқ хўжалик солиғидан, СССРнинг бўйдоқ, ёлғиз ва кам оилали гражданларидан олинадиган солиқдан, ўрмонлардан келадиган даромадлардан ва пул-буюм лотереялари тушумларидан — 100 процент.

9- модда. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат планида кўрсатилган тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги республика бюджети маблағларидан Сирдарё области маҳаллий бюджетига 1.560 минг сўм миқдорида, Қашқадарё области маҳаллий бюджетига 1 128 минг сўм миқдорида ва Қорақалпоғистон АССР давлат бюджетига — 4 555 минг сўм миқдорида маблағ ажратилсин.

10-модда. Ўзбекистон ССРнинг республика бюджети бўйича касса оборотидаги нақд пул 1966 йилга 25 700 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

11-модда. Тошкент шаҳри, областлар ва Қорақалпоғистон АССР бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул 1966 йилга 30 300 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан:

	Минг сўм ҳисобида:
Тошкент шаҳри	4200
Тошкент области	4000
Сирдарё области	2000
Фарғона области	3200
Андижон области	4000
Самарқанд области	3600
Бухоро области	2100
Қашқадарё области	1900
Сурхондарё области	1600
Хоразм области	1300
Қорақалпоғистон АССР	2400

12-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига:

а) «Саноатни бошқариш органлари системасини ўзгартириш ва бошқа баъзи бир давлат идора органларини қайта тузиш тўғрисида» Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг 1965 йил 19 октябрдаги Қонунидан келиб чиқадиган аниқланишларни Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджетига киритиш, шунга мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиқлаган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1966 йилги планига асосан Ўзбекистон ССР министрликлари ва идораларининг молия планларига, сметалар йиғимига ва Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига, областлар, Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетларига ўзгартишлар киритиш;

б) Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг Бюджет комиссияси хулосаларида шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлисида депутатлар томонидан айтилган таклиф ва мулоҳазаларни қараб чиқиш ва улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА,

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил, 25 декабрь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИЯСИ (АСОСИЙ ҚОНУНИ)НИНГ ТЕКСТИГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

«Саноатни бошқариш органлари системасини ўзгартириш ва бошқа баъзи бир давлат идора органларини қайта тузиш тўғрисида» 1965 йил 19 октябрда ҳамда «Ўзбекистон ССРда халқ контроли органлари тўғрисида» ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигини тузиш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш ҳақида» 1965 йил 24 декабрда Ўзбекистон ССР Қонунлари қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг текстига қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритишга қарор қилади:

1. Ўзбекистон ССР Конституциясининг 48, 51, 68 ва 90-моддалари қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«48-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан қуйидаги составда тузилади:

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосарлари;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари;
Ўзбекистон ССР министрлари;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат план комитетининг раиси;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қурилиш ишлари давлат комитетининг Раиси;
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг Раиси;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Профессионал-техника таълими давлат комитетининг раиси;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Узсельхозтехника» Ўзбекистон бирлашмасининг раиси;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Материал-техника таъминоти Бош бошқармасининг бошлиғи;
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг бошлиғи.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси лавозими бўйича Ўзбекистон ССР Министрлар Совети составига киради».

«51-модда. Ўзбекистон ССРнинг қуйидаги министрликлари республика министрликларидир:

Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги;
Коммунал хўжалик министрлиги;
Маҳаллий саноат министрлиги;
Жамоат тартибини сақлаш министрлиги,
Маориф министрлиги;
Қишлоқ қурилиши министрлиги;
Социал таъминот министрлиги;
Қурилиш министрлиги;
Ғалла маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министрлиги».

«68-модда. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Қорақалпоғистон АССР Олий Совети томонидан қуйидаги составда тузилади:

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси;
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари;
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари;
Министрлар:
Автомобиль транспорти ва тош йўллар министри;
Соғлиқни сақлаш министри;
Коммунал хўжалик министри;
Маданият министри;
Жамоат тартибини сақлаш министри;
Маориф министри;
Қишлоқ хўжалиги министри;
Социал таъминот министри;
Савдо министри;
Молия министри;
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Давлат план комиссиясининг раиси;
Қорақалпоғистон АССР Халқ контроли комитетининг раиси;
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси;
Қорақалпоғистон АССР Амударё дельтаси суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи;
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ҳузуридаги Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармасининг бошлиғи;
Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ҳузуридаги Қурилиш ва архитектура ишлари бошқармасининг бошлиғи».

«90-модда. Меҳнаткашлар депутатларининг область Советлари ижроия комитетларининг қуйидаги бўлимлари ва бошқармаларини тузадилар

бўлимлар —
соғлиқни сақлаш бўлими;
коммунал хўжалик бўлими;
халқ маорифи бўлими;
умумий бўлим;
ташкилий-инструкторлик бўлими;
қурилиш ва архитектура ишлари бўлими;
социал таъминот бўлими;
молия бўлими;

бошқармалар —
автомобиль транспорти ва тош йўллар бошқармаси;
аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси;
маданият бошқармаси;
суғориш системалари бошқармаси;
жамоат тартибини сақлаш бошқармаси;
қишлоқ хўжалиги бошқармаси;
савдо бошқармаси;
план комиссияси; ва, бундан ташқари, меҳнаткашлар депутатларининг область Советлари, область хўжалигининг хусусиятларига қараб, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг тасдиқи билан ижроия комитетларининг бошқа бўлимлари ёки бошқармаларини ҳам тузишлари мумкин.

2. Ўзбекистон ССР Конституцияси 19-моддасининг «ж» банди қуйидаги тарзда баён қилинсин:

«ж) Ўзбекистон ССР Халқ хўжалик планини тасдиқлаш **ва халқ хўжалик ҳисоби ишларига раҳбарлик қилиш».**

3. Ўзбекистон ССР Конституциясининг 93 ва 96-моддаларидан «Ижроия комитети раиси ҳузурида кадрлар сектори» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил, 25 декабрь, Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг қонуни
УЗБЕКИСТОН ССРДА ХАЛҚ КОНТРОЛИ ОРГАНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашларни текширув ва контроль ишига кенг тортиш ҳамда уларнинг контроль органлари ишларида ролини ошириш мақсадида, «СССРда Халқ контроли органлари тўғрисида» 1965 йил 9 декабрда қабул қилинган СССР Қонунига мувофиқ, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1- модда. Ўзбекистон ССР партия-давлат контроли органлари Халқ контроли органларига айлантирилсин.

2- модда. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон ССР Халқ контроли органларига Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети, область, шаҳар ва район халқ контроли комитетлари, шунингдек меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари, ҳузуридаги, корхоналар, колхозлар, муассасалар ва ташкилотлардаги халқ контроли группалари ва постлари киради.

Қорақалпоғистон АССР халқ контроли органлари, Қорақалпоғистон АССРда тузиладиган тегишли халқ контроли комитетлари, группалари ва постларидан иборат бўлади.

3-модда. Ўзбекистон ССР Халқ контроли органлари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тасдиқланадиган Низом асосида иш олиб борадилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил, 25 декабрь. Тошкент шаҳри.

1965 ЙИЛ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон ССР саноат корхоналарининг коллективлари КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбордилар ва 1965 йил 25 декабрда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар.

Саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 1964 йилдагига нисбатан 8 процент ортади. Йил охиригача пландан ташқари ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Электр энергия, кўмир, газ, пахта тозалаш саноатлари, трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналари, гўшт, сут саноати ва саноатнинг бошқа баъзи тармоқлари ҳозир янги беш йилликнинг биринчи йили — 1966 йил плани ҳисобига ишламоқдалар.

Энергетика ва электрлаштириш, нон маҳсулотлари, геология, коммунал хўжалик, жамоат тартибини сақлаш министрликлари, Давлат матбуот комитети ва бошқа бир қанча министрликлари, идоралари ва маҳаллий Советлар корхоналари ҳозирдаёқ 1966 йил ҳисобига ишламоқдалар.

Чирчиқ электрохимия комбинати, Фарғона азотли ўғитлар заводи, Ўзбекистон трактор йиғиш заводи, Оҳангарон кўмир разрези, енгил саноат, пахта тозалаш ва озиқ-овқат саноатининг бир қанча корхоналари ҳамда бошқа корхоналар ҳозирдаёқ йиллик планни муваффақиятли адо этиб, илғор корхоналар сафига ўтиб олди.

Пўлат, прокат ишлаб чиқариш, газ, кўмир чиқариш, электр энергия ҳосил қилиш, троллей провод, қишлоқ хўжалик машиналари, тракторлар, трактор сеялкалари, центробеж насослар, шифер, пахта толаси, ўсимлик мойи, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ва бошқа энг муҳим буюмлар ишлаб чиқариш йиллик топшириғи бажарилди.

Республика саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXIII съездини муносиб кутиб олиш мақсадида саноат ишлаб чиқаришини янада юксалтиришга қаратилган социалистик мусобақани тағин ҳам кенг авж олдириб юбордилар.

УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигини тузиш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги тузиш тўғрисида»ги 1965 йил 24 ноябрь Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил, 25 декабрь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Ўзбекистон ССРнинг никоҳ, оила ва васийлик тўғрисидаги ҳамда гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш ҳақидаги Қонунлар Кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида чиқарган Фармонларини тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг:

«Ўзбекистон ССРнинг никоҳ, оила ва васийлик тўғрисидаги ҳамда гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш ҳақидаги Қонунлар Кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» чиқарган 1965 йил 30 ноябрь ва;

«Ўзбекистон ССРнинг никоҳ, оила ва васийлик тўғрисидаги ҳамда гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш ҳақидаги Қонунлар Кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида» чиқарган 1965 йил 23 декабрь Фармонлари тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1965 йил, 25 декабрь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VII СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ В. Г. ЛОМОНОСОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ АЪЗОСИ ҚИЛИБ САЙЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Владимир Григорьевич **Ломоносов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси қилиб сайлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ В. А. КАРЛОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ АЪЗОЛИГИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Владимир Алексеевич **Карлов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми аъзолигидан озод қилинсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ М. М. МУСАХОНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Мирзамаҳмуд Мирзараҳмонович **Мусахонов** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари қилиб тайинлансин ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎРТОҚ И. М. НАЖЕСТКИННИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ўртоқ Иван Макарович **Нажесткинни** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилиш тўғрисида 1965 йил 22 декабрда чиқарган Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАРИНИ ТАЙИНЛАШ ВА ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ДАВЛАТ КОМИТЕТЛАРИНИНГ РАИСЛАРИНИ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ЎЗБЕКИСТОН «УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» БИРЛАШМАСИНИНГ РАИСИНИ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қуйидаги Фармонлари тасдиқлансин:

Ўртоқ Василий Андреевич **Билбасни** Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1965 йил 22 октябрь Фармони;

ўртоқ Солижон **Мамарасуловни** Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1965 йил 20 ноябрь Фармони;

ўртоқ Ҳаким Муҳитдинович **Носировни** Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1965 йил 20 декабрь Фармони;

ўртоқ Алексей Тимофеевич **Шаховни** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қурилиш ишлари давлат комитетининг раиси қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1965 йил 22 декабрь Фармони;

ўртоқ Хайриддин Зокирович **Калоновни** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Профессионал-техника таълими давлат комитетининг раиси қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1965 йил 22 декабрь Фармони;

ўртоқ Игорь Васильевич **Бабковни** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон «Узсельхозтехника» бирлашмасининг раиси қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1965 йил 22 декабрь Фармони.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ М. ТУРСУНОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Миноввар **Турсунов** Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг Раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ М. А. ОЛИМЖОНОВАНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИНИНГ АЪЗОСИ ҚИЛИБ САЙЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Мария Андреевна **Олимжонова** Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси қилиб сайлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ М. А. ОТАХОНОВАНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИНИНГ АЪЗОСИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Маҳфуза Аббосовна **Отахонова** Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎРТОҚ А. П. МАЛИГИНАНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИНИНГ АЪЗОСИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўртоқ Антонина Петровна **Малигина** Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзоси вазифасидан озод қилинсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил, 25 декабрь.

ДОКЛАДЛАР ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

Депутат Х. ХОЛХОНОВ нутқи

Андижон область ижроия комитети раисининг ўринбосари

Андижон областининг меҳнаткашлари халқ хўжалик планларини муваффақиятли бажариш учун, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда янги марраларни эгаллаш учун курашда ўз кучғайратларини кўпайтирмоқдалар.

Областнинг саноат корхоналари 11 ойлик планни ошириб бажардилар ва пландан ташқари қарийб саккиз ярим миллион сўмлик маҳсулот бердилар.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўз социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар. Область колхоз ва совхозлари ноқулай об-ҳаво шароитини ва сув танқислигини бартараф қилиб пахтадан юқори ҳосил етиштирдилар ва давлатга қарийб 800 минг тоннага яқин «оқ олтин» топширдилар. Гектар бошига пахта ҳосили 27,1 центнер бўлди.

Ҳозирги вақтда областнинг пахта далаларида кузги шудгор асосан тугалланди, келгуси йили яна ҳам юқори ҳосил олиш учун мустаҳкам замин яратиш мақсадида кенг кўламда ирригация-мелиорация ва бошқа қишлоқ хўжалик ишлари олиб борилмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг муҳокамасига ҳавола қилинган республика халқ хўжалик плани ва давлат бюджетининг лойиҳалари олдимизда турган вазифаларга асосан мос бўлиб тушмоқда. Бюджет республика экономикаси ва маданиятини муваффақиятли ривожлантиришга ёрдам беради. Бироқ бюджет лойиҳаси хусусида бизда баъзи бир мулоҳазалар бор.

Республикамиз ҳукумати маориф, соғлиқни сақлаш ва бошқа объектларни қуриш мажбуриятини топширган бир қанча қарор ва фармойишлар чиқарди. Бу мақсадлар учун маблағ эса етарли миқдорда ажратилмаётир.

Биз бу масалалар юзасидан ўз мулоҳазаларимизни Ўзбекистон ССР Министрлар Советига ва республика Олий Советининг Бюджет комиссиясига йўллаган ёзма докладларимизда батафсил баён қилдик. Биз ана шу илтимосларимизни диққат билан қараб чиқишни ва имкони борича шу илтимосларимизни қондиришни сўраймиз.

Андижон областида шаҳарлар, район марказларини ободонлаштириш, маҳаллий Советларнинг уй-жой фондини ремонт қилиш соҳасида кўп иш қилиниши лозим. Ана шу мақсадлар учун, шунингдек маориф, маданият, соғлиқни сақлаш объектларини капитал ремонтдан чиқариш, уларни зарур инвентарь ва ускуналар билан таъминлаш учун қўшимча маблағ ажратилиши керак.

Депутат А. И. БРОДОВА нутқи

Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари

Етти йиллик мобайнида Тошкент областида саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 2,4 баравардан зиёд кўпайди. Область корхоналари 1965 йилда планни 102 процент бажарадилар.

Яқин йиллар ичида областда саноатнинг барча тармоқлари яна ҳам ривож топади. Химиявий маҳсулотлар, резина-техника буюмлари, қора ва электролит мис, олтингугурт кислотаси, қўрғошин-рух руда ва бошқа маҳсулотлар чиқариш кенгайтирилади ва янги қувватлар ишга солинади. Машинасозлик ва энергетикани янада ривожлантириш кўзда тутилади. Бинокорлик материаллари саноати, енгил саноат, озиқ-овқат саноати ва маҳаллий саноат қувватлари кўпаяди.

Бу йил колхоз ва совхозлар пахтадан мўл ҳосил етиштириб, пахта тайёрлаш планини 35 кун ичида бажардилар. Бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва давлатга сотиш планлари ҳам муддатидан олдин бажарилди.

Аммо шунга қарамай, область саноати ва қишлоқ хўжалигида ҳамма иш жойида деб бўлмайди.

Капитал қурилиш планларининг йил сайин бажарилмай қолаётганлиги, ишлаб чиқариш қувватлари ва асосий фондларни ишга туширишнинг пайсалга солиб юборилаётганлиги саноатни ривожлантириш ишига салбий таъсир кўрсатаётган асосий сабаблардан биридир. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча тармоқлари комплекс тарзда етарли ривожлантирилмаётир. Ниҳоят, саноатда ҳам, шунингдек қишлоқ хўжалигида ҳам иқтисодий кўрсаткичларни яхшилашнинг ички резервларидан ҳали ҳам суст фойдаланилмоқда.

Маданий-маиший қурилиш масалаларида ҳам бир қанча етишмовчиликлар бор. Областда хаммомкир ювиш корхоналари шохобчасини кенгайтириш вазифаси ҳал қилинмаган, канализация ва водопровод шохобчаси етарли ривож топгани йўқ.

Халқ маорифи ва область аҳолисига медицина хизмати кўрсатишнинг баъзи бир масалаларини ҳал этиш ҳам талаб қилинади. Ўқувчилар сонининг йил сайин кўпайиб бориши мактаблардаги ўқувчилар ўрнининг кўпайишидан ўзиб кетмоқда. Кўпгина мактаблар капитал ремонт қилиш талаб этилаётган ноқулай биноларга жойлашган.

Биз мактаб қурилиши учун, мактабларни капитал ремонт қилиш ва қўшимча синфхоналар қуриш учун қўшимча маблағ ажратишни илтимос қиламиз.

Депутат В. С. СОДИҚОВА нутқи

Ўзбекистон ССР социал таъминот министри

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет ҳукумати социал таъминот ишига, меҳнат қобилиятини йўқотиб қўйган гражданларнинг, кўп болали ва ёлғиз оналарнинг моддий фаровонлигини кун сайин оширишга, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга катта эътибор бермоқдалар. Пенсия таъминоти ва нафақа тўлаш учун, социал-маданий тадбирлар учун бюджетдан ажратиладиган маблағлар йилдан-йилга кўпайиб бормоқда.

Социал таъминотнинг ҳамма турлари учун ва социал-маданий тадбирлар учун ажратилаётган маблағнинг кўпайиб бораётганлиги пенсионерлар, инвалидлар, кўп болали оналарнинг моддий фаровонлиги ошиб бораётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Бу маблағларнинг бир қисми кексайиб қолган кишилар ва инвалидларни тўла давлат таъминотига олиш учун сарф қилинади.

Республикада колхоз аъзоларидан 450 минг киши пенсия ва нафақа олмоқда. Ҳозирги вақтда пенсияларнинг ўртача миқдори кўзда тутилганидан бирмунча кам. Колхоз аъзоларига ана шундай миқдорда пенсия белгиланганлигининг асосий сабаби колхозчиларнинг ўтган йиллардаги иш ҳақи миқдори ва иш стажи тўғрисидаги ҳужжатларнинг бўлмаслиги, шунингдек колхозларда колхозчиларнинг меҳнати ва иш ҳақини ҳисобга олишнинг қониқарсиз қўйилганлигидир. Колхозларда меҳнат дафтарчаларини юритиш қониқарсиз аҳволда. Бу эса колхозчиларга пенсия тайинлаш вақтида уларнинг меҳнат стажи ва иш ҳақини белгилашни қийинлаштириб қўймоқда.

Сиз, депутат ўртоқлар, шунингдек маҳаллий Советларнинг депутатлари, Советларнинг социал таъминот ва соғлиқни сақлаш доимий комиссиялари колхозчиларнинг меҳнат стажи ва иш ҳақини белгилашда катта ёрдам кўрсатишингиз мумкин.

Меҳнат ва иш ҳақини ҳисобга олиш ишида тартиб ўрнатишда, колхозчиларнинг меҳнат дафтарларини тўлдиришда колхоз правлениеларига, колхозчиларнинг социал таъминот кенгашларига ёрдам кўрсатишни сизлардан илтимос қиламан. Бу — бизнинг бевосита вазифамиз бўлиб колхоз ишлаб чиқаришида фидокорона меҳнат қилган ва ҳозирда кексайиб қолган колхозчиларни ҳамда уларнинг оила аъзоларини пенсия билан таъминлашга ёрдам беради.

Депутат П. О. ЧЕКИН нутқи

Бухоро область партия комитетининг иккинчи секретари

Етти йиллик даврида Бухоро областида жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Жуда кўп табиий газ запасларининг топилиши бизнинг областимизни мамлакатнинг энг муҳим индустриал районларидан бирига, Ўрта Осиё ва Урал саноати учун арзон ёқилғи ҳамда химия корхоналари учун хом ашё етказиб берувчи йирик районга айлантирди. Бухоро области энергетика, химия, кон-руда ва газ саноатининг йирик маркази бўлиб қолмоқда.

Қишлоқ хўжалиги эришган муваффақиятлар ҳаммамизни қувонтирмоқда. Пахтакорлар пахта етиштириш ва давлатга пахта сотиш плани ҳамда мажбуриятларини ошириб бажардилар.

Областда халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, савдо-сотиқ ишлари ҳам янада ривожланди, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш яхшиланди.

Халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида қўлга киритилган муваффақиятларни таъкидлаш билан бирга, область саноатига, капитал қурилиш ва қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишдаги баъзи камчиликлардан кўз юмиш мумкин эмас. Бир қанча саноат корхоналари маҳсулот ишлаб чиқариш планларини бажармаётирлар, меҳнат унумдорлигини ошириш ва буюмларнинг таннархини камайтириш юзасидан берилган топшириқларни уддалай олмаётирлар, паст сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Кўпгина қурилиш ташкилотлари қониқарсиз ишлаяпти.

Беш йиллик планда ғишт заводини қуриш кўзда тутилмаган, областда деворбоп материалларга эҳтиёж жуда катта. Бухорода канализациянинг иккинчи навбати қурилишини ҳам тезлаштириш керак.

Қишлоқ хўжалигини тобора ривожлантириш ва пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун фондларни тўғри тақсимлаш ва колхоз ҳамда совхозларни техника, механизмлар билан нормал таъминлаб туриш талаб этилади.

Мен сўзга чиққан депутатларнинг Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги план ва бюджет лойиҳасини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифларини қўллабқувватлайман. Бу лойиҳалар Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларига тўла жавоб беради.

Депутат М. З. ҲОМИДХОНОВ нутқи

Республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги плани ва бюджети лойиҳалари Ўзбекистон ССР Олий Советининг шу сессиясида муҳокама қилинмоқда. Бу лойиҳалар республикамиз жуда катта муваффақиятларга эришганлигини, Ўзбекистоннинг экономикаси, фан ва маданияти тўхтовсиз ўсиб бораётганлигини ва халқимизнинг моддий фаровонлиги юксалиб бораётганлигини акс эттиради.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг халқ маорифи бўйича доимий комиссияси ўзининг асосий эътиборини саккиз йиллик умумий таълим тўғрисидаги Қонуннинг тўғри ва тўла амалга оширилишини ҳамда давлат томонидан ажратилган маблағлардан халқ маорифи органларининг мақсадга мувофиқ фойдаланишини контроль қилишга қаратди. Доимий комиссия ихтиёридаги материаллар республикада халқ маорифи соҳасида катта муваффақиятлар билан бир қаторда, жиддий камчиликлар борлигини ҳам кўрсатади.

Бир қанча область ва районларда ўқиш ёшидаги болаларни ҳисобга олиш ҳали ҳам суст ўтказилмоқда. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари бу ишга бевосита раҳбарлик қилмай, уни тамомила ўқитувчилар зиммасига юклаб қўймоқдалар. Маориф министрлиги ва унинг маҳаллий органлари, бир қанча область ва район Советларининг ижроия комитетлари ўқувчиларнинг мактабдан чиқиб кетишига барҳам бериш учун қатъий кураш олиб бормаётирлар. Умумий таълим фондига ажратилган маблағлардан фойдаланиш ҳам кўнгилдагидек эмас.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг халқ маорифи доимий комиссияси раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академик-секретари

◆ ◆

Республика Фанлар академиясининг фаолияти тўғрисида бир неча сўз айтиб ўтмоқчиман. Фанлар академияси партиянинг назарий тадқиқотларни чуқурлаштириш, фаннинг ишлаб чиқариш билан ва коммунистик қурилиш практикаси билан алоқасини мустаҳкамлаш тўғрисидаги қарорларини бажара бориб, ўз ишларини бирмунча қайта қурди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий муассасалари қурилиши учун анча кўп маблағ ажратилмоқда. Аммо, «Главташкентстрой» илмий объектлар қурилишига етарли даражада эътибор бермаётганлиги натижасида 1965 йилнинг 11 ойи мобайнида капитал маблағ сарфлаш плани 63,8 процент бажарилди. 1966 йилда бир қанча муҳим объектлар қурилишини тугаллаш кўзда тутилганлиги сабабли, биз ана шу объектларни ўз вақтида ва сифатли қилиб ишга туширишни кўзда тутишни республика Госплани ва Қурилиш министрлигидан илтимос қиламиз.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг халқ маорифи бўйича доимий комиссияси республика халқ хўжалик плани ва бюджетини ишлаб чиқиш ҳамда уларнинг бажарилишини контроль қилиш билан боғлиқ бўлган бир қанча таклифлар киритишни зарур деб ҳисоблайди.

Шу сессияга тайёргарлик кўриш даврида бир қанча доимий комиссияларнинг раҳбарлари план ва бюджет лойиҳаларининг тегишли бўлимлари билан танишиб чиқдилар. Бюджет комиссиясининг мажлисларида қатнашдилар. Бу тартибни бундан буён ҳам давом эттириш керак, деб ҳисоблаймиз. Олий Советнинг барча доимий комиссиялари план ва бюджет лойиҳаларининг ўз соҳаларига тегишли қисмларини ўрганишлари ва ўз хулосаларини билдиришлари, бутун йил давомида эса уларнинг бажарилишини контроль қилиб туришлари зарур.

Депутатлар план ва бюджет лойиҳаларини муҳокама қилиш вақтида министрликлар ва идораларнинг ишидаги камчиликларни танқид қиладилар ва кўп таклифлар киритадилар. Республика ҳукумати ана шу мулоҳаза ва таклифлар қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида Олий Советнинг навбатдаги сессиясида ахборот бериши керак, деб ҳисоблаймиз.

Ўтган йилги бюджетнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботни йилнинг биринчи ярмида муҳокама қилиш Олий Советнинг иш практикасига кириб бормоқда. Бюджетнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисобот билан бир вақтда планнинг бажарилиши ҳақидаги ҳисоботни ҳам муҳокама қилиш маъқул бир иш бўлур эди.

Бизнинг фикримизча, ана шу таклифларнинг қабул қилиниши республиканинг хўжалик ва маданий қурилишига раҳбарлик қилишда Олий Совет ва унинг доимий комиссияларининг ролини янада оширишга ёрдам беради.

Депутат В. К. ДОЛЕНКО нутқи

Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари

◆ ◆

Бутун совет халқи каби Хоразм областининг меҳнаткашлари ҳам етти йиллик даврида анча катта муваффақиятларга эришдилар. Саноат маҳсулотининг янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, маҳсулотнинг сифати яхшиланди. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми 66 процент кўпайди.

Шу йиллар ичида қишлоқ хўжалигида, хусусан унинг асосий тармоғи бўлган пахтачиликда ҳам катта ўзгаришлар рўй берди. Хоразм областининг пахтакорлари етти йил мобайнида Ватанга 2 миллион 57 минг тонна, яъни етти йиллик планда мўлжалланганидан 303 минг тонна ортиқ пахта бердилар. Бу йил областда ҳар гектар ердан олинган ўртача ҳосил 35 центнерни ташкил этди.

Қишлоқ меҳнаткашлари пахта етиштиришни доим кўпайтириш билан бирга, қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ҳам янада юксалтиришга муваффақ бўлдилар.

Шу билан бирга, шуни эътироф қилиш кераккки, область халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантириш учун мавжуд имконият ва резервлардан ҳали тўла фойдаланилмаётир. Айрим саноат корхоналари ишлаб чиқариш планларини бажармаётирлар, меҳнат унумдорлигини ўстиришни, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва сифатини яхшилашни таъмин этмаётирлар. Капитал қурилишда жиддий камчиликлар бор. Ирригация ва ернинг мелиорация ҳолатини яхшилаш, чорвачиликдаги қолоқликни тугатиш учун ҳали кўп иш қилиш керак.

Кейинги йилларда Хоразмда саноат ишлаб чиқаришини ўстириш суръатлари бирмунча пасайди. Ялпи пахта ҳосили кескин суратда ортганлигига қарамай, кейинги йилларда пахта тозалаш ва мой заводларининг қувватини шунга мувофиқ ошириш чоралари кўрилмади. Қўшкўпир ва Боғотда янги пахта тозалаш заводлари лойиҳаларини тузиш ва уларни қуришни, ёғ-экстрация заводи, пахта тозалаш заводларининг машина-ускуналарини ремонт қиладиган корхона очишни кўзда тутиш зарур.

Шолипояларнинг тартибсиз жойлаштирилаётганлиги ернинг мелиорация ҳолатини ёмонлаштиради, пахта ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини оширишга салбий таъсир кўрсатади. Хоразм областида мавжуд «Хонқа» шоликорлик совхозидан ташқари, «Янгиобод» колхози базасида яна шундай бир хўжаликни вужудга келтириш тўғрисида ўйлаб кўриш керак.

Шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган бошқа пунктларда янги қурилишларнинг суръатларини жадаллаштириш учун, уларни янада ободонлаштириш учун қўшимча маблағ сарф қилиш талаб этилади. Биз ўз эҳтиёжларимизни ҳисобга олиб, уларни келгуси йил планида кўзда тутишни Олий Советдан ва республика ҳукуматидан илтимос қиламиз.

Депутат А. А. ХЎЖАЕВ нутқи

Самарқанд область ижроия комитетининг раиси

◆ ◆

Барча совет кишилари каби Самарқанд областининг меҳнаткашлари ҳам экономикани ривожлантириш юзасидан партиямиз Марказий Комитетининг март ва сентябрь Пленумлари белгилаган программани зўр ғайрат билан амалга оширмоқдалар, республикада хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги ишларга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Ҳозирги вақтда партия ва совет ташкилотларининг, шаҳар ва қишлоқлардаги барча меҳнаткашларнинг бутун куч-ғайрати беш йилликнинг биринчи йилида муваффақиятли ишлаш учун бутун шарт-шароитни вужудга келтиришга, асосий фондлар эвазига олинадиган самараларни кўпайтиришга, ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришга қаратилган.

Биз қишлоқ хўжалигига эътиборни кучайтириш билан бирга чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш ҳамда пахтачиликда алмашлаб экишни тезроқ жорий этишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Биз республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги плани ва бюджетининг сессия муҳокамасига тақдим этилган лойиҳаларини тамомила маъқуллаймиз. Шу билан бирга биз баъзи таклифларимизни ана шу планларда эътиборга олишни илтимос қиламиз. Бизнинг фикримизча, янги ва партов ерларни кўпроқ ўзлаштириш зарур. Бунда гап шўр тўғрисида бораётир. Бу ерлар мелиорация тадбирларини амалга оширишни ва бинобарин ўзлаштириш учун кўп маблағ сарфлашни талаб қилмайди.

План лойиҳасида областда уй-жой қурилишига анча маблағ ажратиш кўзда тутилган. Аммо титул рўйхатларини ишлаб чиқиш вақтида ажратилган маблағларнинг кўзда тутилган объектлар қурилишинигина таъминлай олажаги маълум бўлиб қолди. Келгуси йилнинг биринчи ярмида уй-жойлар қуришга тайёргарлик тўғрисида ҳам ўйлаб кўриш керак.

Областдаги мактабларда ўқувчилар сони ғоят ортиб бораётганлиги муносабати билан машғулотлар бир неча сменада ўтказилмоқда. Бир қанча мактаб биносини қуриш учун, хусусан Самарқанд шаҳрида қуриш учун қўшимча маблағ ажратиш керак. Айни вақтда область марказини обод қилиш, мактаб ва касалхоналарни ремонт қилиш, водопровод шохобчаларини кўпайтириш соҳасидаги ишларни кенг кўламда олиб бориш учун қўшимча маблағ ажратилишини илтимос қиламиз.

Олий Советни ишонтириб айтамизки, бутун совет халқи каби Самарқанд областининг меҳнаткашлари ҳам партиянинг XXIII съездини муносиб кутиб оладилар ва коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Депутат П. И. САДИМЕНКО нутқи

Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари

◆ ◆

Тошкент шаҳрининг меҳнаткашлари халқ хўжалигининг барча тармоқларида анча катта муваффақиятларга эришдилар. Шаҳардаги саноат корхоналари етти йиллик планни муддатидан илгари бажардилар ва пландан ташқари 200 миллион сўмликдан кўпроқ ҳар хил маҳсулот берадилар. Шаҳар бинокорлари катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. 11 ой ичида 229 минг квадрат метрлик уй-жой фойдаланиш учун топширилди. Шаҳарда уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш йиллик плани ошириб бажарилади. 10240 ўринли мактаб бинолари, 2240 ўринли мактабгача тарбия муассасалари бинолари қурилди.

Маиший хизмат кўрсатувчи корхоналар шохобчаси кенгайиб бормоқда. Шаҳарни обод қилиш соҳасида анча иш қилинди. Маориф, маданият, соғлиқни сақлаш, савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш органларининг фаолияти яхшиланди.

Аммо, шуни ҳам айтиш керакки, бизнинг ишимизда жиддий камчиликлар ҳам бор. Шаҳардаги баъзи корхоналар топшириқни бажара олмадилар. «Интурист» меҳмонхонаси қурилиши кечиктирилмоқда, шаҳар пассажир транспорти шаънига ҳақли таъналар ҳали ҳам кўп эшитилмоқда, шаҳарда маиший хизмат кўрсатадиган корхоналар етарли эмас.

Республика халқ хўжалигини ривожлантириш плани ва бюджет лойиҳаларида хўжаликнинг ҳамма тармоқларини комплекс ривожлантириш кўзда тутилганлигини, илтимосларимизнинг кўпи эътиборга олинганлигини зўр мамнуният билан қайд қиламиз. Шаҳар хўжалигини ривожлантиришга катта эътибор бераётган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига ва республика ҳукуматига чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор қиламиз.

Келгуси йилда шаҳарни обод қилиш учун 6 миллион сўмга яқин маблағ ажратилади. Богдан Хмельницкий кўчасида ўтиш йўлини қуриш, В. И. Ленин номидаги майдонни реконструкция қилиш мўлжалланади, Энгельс номли, Ш. Руставели номли кўчаларни, Анҳор соҳилини обод қилиш ишлари тамомланади.

Ирригация шохобчаларини яхшилаш ва Чавли каналини реконструкция қилиш соҳасида катта ишлар қилинади, Чилонзор районида кўкаламзорлаштириш ишлари тугалланади.

Шу билан бирга, бир қанча тадбирларни амалга ошириш ғоят зарур эканлигини эътиборга олиб, баъзи масалаларни қараб чиқишни илтимос қиламиз. Республика Госплани шаҳарнинг бинокорлик материаллари тўғрисида берган заявкаларини тўла ҳисобга олмаётир ва бу материалларни эҳтиёждан камроқ миқдорда ажратмоқда.

Биз Ўзбекистон ССР халқ хўжалик плани ва давлат бюджетининг лойиҳаларини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифларни қувватлаб, ишонтириб айтамизки, Тошкент меҳнаткашлари КПСС XXIII съездини янги меҳнат зафарлари билан муносиб кутиб олиш учун янада зўр ғайрат билан меҳнат қиладилар.

Депутат П. ЕРЖАНОВА нутқи

Қорақалпоғистон область партия комитети мактаблар бўлимининг мудири

◆ ◆

Қорақалпоғистон пахта етиштиришда ҳеч қачон бу йилгидек ажойиб натижаларга эришмаган эди. Автоном республика пахтакорлари 1 декабргача давлатга 260 минг тонна ёки ўтган йилдагига қараганда 33,5 минг тонна кўп пахта сотдилар. Шоликорлар ҳам пахтакорлар билан бирга ўз мажбуриятларини бажариб, давлатга бир миллион 572 минг пуд шоли бердилар.

Ўтган етти йил мобайнида Қорақалпоғистон АССРда саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 36 процент кўпайди. Мактаблар, касалхоналар, маданий-маиший муассасалар кўпайтирилди ва кенгайтирилди, автоном республика меҳнаткашларининг фаровонлиги оширилди.

Қорақалпоғистон саноатини ривожлантириш суръатлари ўтган етти йиллик давомида ундан олдинги етти йиллик давридагига қараганда юқорироқ бўлди. Бироқ, бу суръатлар Ўзбекистонда эришилган ўртача кўрсаткичлардан анча орқада қолмоқда. Автоном республика территориясида жуда катта газ запаслари борлиги тек-

(Охири учинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VII СЕССИЯСИ

ДОКЛАДЛАР ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

(Боши иккинчи бетда).

шириб аниқланди. Бироқ, шу запаслардан саноатда фойдаланиш чоралари кўрилаётганлиги сезилмаётир. Республикамиздаги жуда яхши ош тузи, тальк ва бошқа фойдали қазилмаларнинг запасларидан фойдаланилмаётир деса бўлади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети автоном республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш суръатларини тезлаштириш тўғрисида қарор қабул қилиб, конкрет тадбирларни белгилаб берган эди. Бироқ, бу тадбирларнинг бир қисми Ўзбекистон ССР Госплани тақдим қилган план лойиҳасида акс эттирилмаган.

Автоном республика халқ хўжалигига сарфланаётган капитал маблағлар йилдан-йилга кўпайтирилмоқда. Лекин шу билан бирга капитал қурилишга ажратилган маблағларнинг ўзлаштирилмай қолган қисми ҳам йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бунинг сабаби шуки, Қорақалпоғистондаги қурилиш ташкилотларининг қуввати, бинокорлик материаллари ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг қуввати ва шу корхоналарнинг ишлаб чиқариш базаси капитал маблағларнинг ўсишидан орқада қолмоқда.

Амударё устига кўприк қурилмаганлиги сабабли автоном республика халқ хўжалиги юкларини дарёнинг унг томонига ўтказиб олишда катта қийинчиликларга учрамоқда. Бу эса саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари бир маромда ишламаётганлигининг сабабларидан биридир.

қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун жуда катта истиқболлар очиб беради. Область партия комитети ва область ижроия комитети Қашқадарё областининг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш ҳақидаги бир қанча таклифларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг муҳокамасига тақдим этдилар. Аммо, республика Госплани бизнинг таклифларимизни қараб чиқиш вақтида уларнинг баъзиларинигина ҳал этиш билан чекланди.

Биз 1966 йилда капитал маблағ ажратиш планига уй-жой ва коммунал қурилиш учун, шунингдек маориф ва соғлиқни сақлаш объектларини қуриш учун кўпроқ маблағ ажратишни кўзда тутишни сўраймиз.

Қарши шаҳрида катта водовод ва Косон, Бешкент, Ғузор ҳамда Китоб район марказларида водопровод қуриш масаласини дарҳол ҳал этиш зарур.

Капитал қурилишни янада кенгайтириш учун деворбоп бинокорлик материаллари кўп миқдорда талаб этилади. Бизнинг областимизда мавжуд ғишт заводлари қувватининг камлиги орқасида ана шу материаллар етарли миқдорда тайёрланмаётир. Лекин шунга қарамай, Бинокорлик материаллари саноати министрлиги яқин 2-3 йил ичида область территориясида ғишт заводлари қуришни планлаштирмаётир.

Мен сўзга чиққан ўртоқларнинг Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани лойиҳасини ва Давлат бюджети лойиҳасини бюджет комиссиясининг тузатишлари билан тасдиқлаш тўғрисидаги таклифларини қувватлайман.

Депутат А. Ф. ГАВРИЛОВ нутқи

Фарғона область партия комитетининг иккинчи секретари

Фарғона областининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март ва сентябрь Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, етти йилликнинг якунловчи йилида қишлоқ хўжалиги, саноат, капитал қурилиш, маданият соҳасида ва халқнинг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида катта меҳнат зафарларига эришдилар.

Аммо область халқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантиришда қўлга киритилган муваффақиятларни таъкидлаш билан бирга, саноат, капитал қурилишга раҳбарликдаги камчиликлар ҳақида, фойдаланилмаётган катта резервлар тўғрисида гапириб ўтмай илож йўқ.

Шу йилнинг 11 ойи мобайнида бир қанча корхоналарнинг давлат планини бажармаганликлари натижасида давлатга 1,5 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот етказиб берилмади. Саноат, қишлоқ ва сув хўжалиги қурилишида планлар бажарилмаётир, асосий фондларни ишга тушириш кечикмоқда. Бу ҳол қурилиш-монтаж ишларининг қимматлашиб кетишига сабаб бўлади.

Область партия, совет ва хўжалик ташкилотлари ана шу камчиликларни тезликда йўқотиш учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўрмоқдалар.

Келгуси йил плани ва бюджети юзасидан баъзибир мулоҳазаларни айтмоқчиман. КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларидан кейин ҳам планлаштириш вақтида областдаги кўп корхоналарда ишлаб чиқариш ва хом ашё етказиб бериш планлари ўртасида тафовут бўлишига йўл қўйилди.

Марказий Фарғонада сув билан таъминлашни янада яхшилаш ва янги ерларни ўзлаштириш учун Марказий Фарғона канали қурилади. Бу канални қуриш лойиҳаси тузилди. Аммо, келгуси йилда канал қурилишига ажратилган маблағ мутлақо етарли эмас. Ирригаторлар ҳозирданоқ қизғин иш бошлашлари керак. Аммо, шу вақтгача тасдиқланган лойиҳа-смета ҳужжатлари йўқ.

Абдусамад насос станциясини, янги коллекторларни қуриш соҳасида ҳам худди шундай аҳвол рўй берди.

1966 йилда областда капитал қурилишнинг катта программаси амалга оширилиши керак. Сарф қилинадиган капитал маблағлар тахминан 35-40 процент ортади. Планлаштириш практикасида эса қурилиш ҳажмлари билан ишлаб чиқариш базаларини ривожлантириш ҳажмлари ўртасида йил сайин катта тафовутларга йўл қўйилмоқда.

Республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилга мўлжалланган плани лойиҳаси партиямизнинг совет халқи тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилаётганлигини кўрсатади. Биз бу лойиҳани тасдиқлаш билан бирга, сессияни ишонтириб айтамизки, Фарғона областининг меҳнаткашлари ана шу планни муддатидан илгари бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар.

Депутат Е. Т. ТАСАНБОЕВ нутқи

Сирдарё область ижроия комитетининг раиси

Барча совет кишилари каби Сирдарё областининг меҳнаткашлари ҳам партиянинг XXIII съездини янги меҳнат ғалабалари билан, 1965 йил халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш билан кутиб олишга ҳаракат қилмоқдалар.

Бу йил саноат ишлаб чиқариши плани ошириб бажарилади. Областдаги колхоз ва совхозлар пахта сотиш юзасидан олган мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Давлатга 440 минг тонна, яъни ўтган йилдагидан 30 минг тонна ортиқ «оқ олтин» сотилди. Давлатга шоли, пилла, қоракўл териси, сут, тухум, жун, сабзавот, полиз маҳсулоти ва мева сотиш планлари ҳам муддатидан илгари бажарилди. Мол туёғи анча кўпайди ва унинг маҳсулдорлиги ортди.

Сирдарё области ташкил топгандан буён ўтган уч йил ичида бу областда давлатнинг 368 миллион сўмлик капитал маблағи ўзлаштирилди, 500 минг квадрат метрга яқин уй-жой, кўп миқдорда ишлаб чиқариш бинолари, мактаблар, мактабгача тарбия муассасалари, касалхоналар, маданий-маиший хизмат кўрсатадиган корхоналар ва савдо корхоналари қурилиб, ишга туширилди.

Бизда янги совхозларни қуриш ва обод қилишга, айниқса, катта эътибор берилмоқда. Мирзачўл йил сайин ўз қиёфасини ўзгартириб, республикамизнинг яшнаб турган ўлкасига айланмоқда.

Зиёдуллаев ва Муродхўжаев ўртоқлар ўз докладларида мавжуд резерв ва имкониятлардан областнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш учун ҳали тўла фойдаланилмаётир, деб танқид қилдилар. Бу танқидга қўшилмай илож йўқ. Партия ва совет органларининг бутун куч-ғайрати ана шу камчиликларни йўқотишга қаратилган.

Бизнинг фикримизча, 1966 йилги бюджет лойиҳасида Сирдарё областида шаҳар ва посёлкалар қуриш ҳамда уларни обод қилиш, уй-жой фондини, коммунал ва маданий-маиший муассасаларни капитал ремонт қилиш учун ажратиладиган маблағлар етарли эмас.

Бизнинг областимизда қурилиш ишлари кенг кўламда олиб борилмоқда. Айни вақтда биз малакали кадрларга катта эҳтиёж сезмоқдамиз. Бу кадрларни областнинг ўзида тайёрламай туриб, қурилиш ишларини муваффақиятли олиб боролмаймиз.

Мелиорация ва ирригация соҳасида кўп иш қилиш мўлжалланади. Хусусан, Гулистон, Еттисой, Сирдарё ва Боёвут районларидаги ерларнинг аҳволи қониқарли эмас. Бу ерларда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан кам ҳосил олинмоқда. Ана шу майдонларни тартибга солиш учун областдаги сув хўжалиги ташкилотларига зарур миқдорда техника ажратиб бериш керак.

Депутат М. УМАРОВ нутқи

Сурхондарё область ижроия комитетининг раиси.

Сурхондарё областининг меҳнаткашлари бу йилни муваффақиятли тугалламоқдалар. Область саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш, нефть ва кўмир чиқариш топшириқларини ошириб бажарди, пахта етиштириш етти йилликнинг контроль рақамларида кўрсатилганидан анча ўзиб кетди. Қишлоқ хўжалигининг бир қанча бошқа тармоқларида ҳам топшириқлар муддатидан олдин бажарилди.

Шу билан бирга, биз олдимизда турган ҳамма вазифаларнинг бажарилишига эришганимиз йўқ. Гўшт, қоракўл тери, беда, пичан тайёрлаш иши яхши эмас. Янгидан ташкил қилинган совхозларда, айниқса чорвадор хўжаликларда капитал қурилиш учун ажратилган маблағларнинг кўп қисми фойдаланилмай қолди. Бу камчиликларнинг юз беришига аввало область, район ва қишлоқ совет органлари, шунингдек тегишли хўжалик ташкилотларимиз айбдордирлар.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети республиканинг экономикаси ва маданиятини, шу жумладан Сурхондарё областининг экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришни таъминлайди. Республика Госплани, Молия министрлиги, шунингдек Ўзбекистон ССР Министрлар Совети келгуси йилги топшириқларни белгилаган вақтда областимиз талабларини ҳар тарафлама ҳисобга олдилар. Бироқ, баъзи бир масалалар юзасидан бизда мулоҳазалар бор.

Термиз, Денови ва айрим район марказларини ободонлаштириш соҳасидаги ишларни кучайтириш лозим. Термиз районининг маъмурий марказида мактаблар қурилишига қўшимча маблағ ажратилиши зарур.

Сурхондарё областида янги совхозлар ташкил қилинмоқда. Лекин биз бу соҳада асосан бинокорлик материаллари етишмаётганлигидан қийинчиликларга дуч келмоқдамиз. Республиканинг тегишли министрликлари ва идораларидан ана шу қийинчиликларни бартараф этишда бизга зарур ёрдам кўрсатишни илтимос қиламиз.

Биз республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани ва бюджети лойиҳаларини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифни батамом қўллаб-қувватлаймиз.

Депутат А. З. ЗАВЬЯЛОВ нутқи

Ўзбекистон касаба союзлари Советининг секретари

Олий Совет сессияси тасдиқига ҳавола қилинган 1966 йилги халқ хўжалик плани касаба союзларининг актив иштироки билан қараб чиқилди ва тузилди. Планни тузишнинг дастлабки босқичларида топшириқлар бевосита ишчиларнинг, инженер-техник ходимларнинг йиғилишларида, совхозларда, колхозларда муҳокама қилинди. Хўжаликларнинг тармоқлари бўйича планлар хўжалик ходимлари ва план органлари ходимларининг иштироки билан тармоқ касаба союз комитетларининг пленумларида ва президиумларида муҳокама қилинди. Халқ хўжалик плани лойиҳаси кенг муҳокама қилинганлиги, меҳнаткашларнинг истакларини, олимлар, мутахассисларнинг маслаҳатларини тўлароқ ҳисобга олиш имконини берди.

Биз сессия тасдиқига ҳукумат ҳавола қилган халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги плани ва давлат бюджетини тўла қувватлаб ва маъқуллаб, депутатларнинг эътиборини алоҳида қараб чиқишни талаб қилаётган баъзи бир масалаларга қаратишни зарур деб ҳисоблаймиз.

Докладлар ва депутатларнинг нутқларидан кўриниб турибдики, бизда меҳнаткашларга маиший ва маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш масаласига катта эътибор берилмоқда. Лекин янгидан барпо этилган кўпгина уй-жой массивларида ва ишчи посёлкаларида водопровод, канализация ёмон ишлаётганлиги, маиший ва савдо корхоналарининг камлиги сир эмас. Касаба союз органларининг норозилигига қарамай, саноат корхоналари кўпинча маиший ва санитария бинолари бўлмаган ҳолда, техникавий шароитлари қўпол бузган ҳолда фойдаланиш учун топширилмоқда. Бинокорлар уй-жойларни фойдаланишга топшириш планларини систематик суратда бажармаётганликларини нормал ҳол деб бўлмайди. Кооператив асосларда уй-жой қурилиши бизда қониқарли эмас, мактабгача ёшдаги болалар муассасалари ва касалхоналарни фойдаланишга топшириш планлари кўпинча бажарилмай қолаётир. Аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи корхоналарнинг иши ҳали яхши йўлга қўйилмаган. Ана шу жиддий нуқсонларга муроса қилиш мумкин эмас.

Иттифоқ ҳукумати яқинда дам олиш уйлари, пансионатлар ва туристик-соғломлаштириш муассасаларини қуришнинг кенг программасини белгилаб берди. Бу қурилиш ишларини банк кредити ҳисобига ва қисман тушган маблағлар ҳисобига олиб боришга рухсат этилди. Беш йил ичида республикамизда 3.750 ўринли мавсумий дам олиш (пансионат типидаги) уйлари ҳамда 2.250 ўринли туристик база ва меҳмонхоналар қуришимиз лозим. Совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органлари бу ишни ўз қўлларига олишлари лозим.

Меҳнаткашларнинг дам олишини уюштирмоқ учун корхоналарнинг фонди ҳисобига кўп иш қилиш мумкин. Тошкентдаги энг йирик ишлаб чиқариш коллективлари ҳозирдаёқ ўз шифохоналарини қурдилар. Лекин афсуски, бу шифохоналарнинг кўпчилик қисми республика доирасидан четда жойлашган. Бизнинг фикримизча, энг яхши курортлардаги сингари ажойиб ва гўзал жойлар Ўзбекистонда кам эмас. Табиий бойликларимиздан меҳнаткашларнинг манфаатлари йўлида яхшироқ фойдаланишимиз керак.

Депутат А. К. КАРИМОВ нутқи

Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министри

Бинокорлик материаллари саноатининг корхоналари етти йиллик планни муддатидан олдин бажариб, ишлаб чиқаришни ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришдилар. Етти йиллик мобайнида цемент саноати айниқса тез ўсди, шифер ишлаб чиқариш анча кўпайди. Бинокорлик материалларининг янги турлари: минерал момиқ, шиша толаси, енгил тўлдиргичлар, гипс панеллар, полистирол плиткалар, керамзит ва бошқа баъзи маҳсулотлар уюшқоқлик билан ишлаб чиқарилмоқда.

Кўрилган тадбирлар туфайли бу йил ғишт ишлаб чиқариш анча кўпайди. Илгари ғишт ишлаб чиқаришга етарли эътибор берилмас эди. Бинокорлик саноатининг ходимлари 1966 йилда ғишт сифатини кескин суратда яхшилашга эришишни ўзларининг асосий вазифаси деб ҳисоблайдилар. Биз ғишт ишлаб чиқаришни фақат қўшимча қувватларни ишга солиш ҳисобигагина эмас, балки мавжуд резервлардан яхшироқ фойдаланиш йўли билан ҳам кўпайтирамиз. КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорлари бизнинг диққат-эътиборимизни мавжуд резервлардан фойдаланишга қаратмоқда. Тошкентдаги учинчи ғишт заводлари бошқармасида қизиқарли ҳисоб қилдилар. Қилинган анализ шуни кўрсатдики, технология жараёнининг асосий сермеҳнат циклларида банд бўлган ишчиларнинг иқтисодий манфаатдорлиги ошириладиган бўлса йил давомида қўшимча суратда 2-2,5 миллионтагача ғишт тайёрлаш мумкин.

1966 йилда янги корхоналар — каолин бойитиш бўйича экспериментал фабрикаси бўлган Оҳангарон керамика заводи, Оҳангарондаги санитария-техника буюмлари заводининг иккинчи навбати, Псчдаги гидроизоляция материаллари заводи фойдаланиш учун топширилади. Оҳангарон цемент комбинатининг тўртинчи линиясини ишга тушириш учун бутун чоралар кўрилади. Аммо шунга қарамай, ана шу тадбирларнинг ҳаммаси республика бинокорларининг айниқса деворбоп материалларга бўлган эҳтиёжларини қондира олмайди. Келгуси йилда ҳам бундай материалларга танқислик сезилади. Бинокорлик материаллари саноатини ривожлантириш учун қўшимча маблағлар қидириб топишда республика Госплани бизга ёрдам беради, деб ўйлаймиз.

Раҳбар инженер-техник ходимларини иқтисодий жиҳатдан жадал қайта тайёрлаш ва малакали ишчи кадрлар тайёрлаш вазифаси биз учун ғоят муҳим вазифадир.

Республика халқ хўжалигини ривожлантириш плани ва республиканинг 1966 йилги бюджетининг Олий Совет муҳокамасига киритилган лойиҳаларини тасдиқлашни таклиф қиламан.

А. АБДУРАҲМОНОВ нутқи

Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министри

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқ истеъмол қиладиган яхши моллар ишлаб чиқаришни, айниқса маданий-маиший моллар ишлаб чиқаришни кенгайтириш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Шу мақсад йўлида ички ресурслардан яхшироқ фойдаланиш учун республикаларда маҳаллий саноат министрликларини қайта тиклашга қарор қилинди. Ўзбекистонда ҳам шундай министрлик тузилди. Ҳозир бу министрлик бошқа ташкилотлар топшираётган заводлар ва фабрикаларни қабул қилиб олмоқда.

Бизга ўтказилаётган корхоналарнинг кўплари яхши биноларга эга эмас, улар ускуналар ва механизмлар билан етарли равишда таъминланмаган, бу корхоналарда қўл меҳнатининг салмоғи жуда катта. Мана шуларнинг ҳаммаси бирмунча қийинчиликлар туғдирмоқда, бизга муайян ёрдам кўрсатишни талаб қилмоқда.

Бизга керакли асбоб-ускуналар ишлаб чиқарадиган бирор корхонани бизнинг министрликка бериб қўйиш мақсадга мувофиқ бўлади деб ўйлайман. Бир қанча қўшимча корхоналар қуришни ва баъзи корхоналарни реконструкция қилишни ўйлаб кўриш керак. Жумладан, каравотлар ишлаб чиқарадиган янги завод қуриш, электрёритгич аппаратлари ишлаб чиқарадиган корхона, сирланган идиш-товоқлар ишлаб чиқарадиган завод қуриш актуал масала бўлиб турибди. Самарқанддаги биринчи механика заводини реконструкция қилиш масаласи ҳал этилиши лозим.

Маҳаллий саноат корхоналари халқ хўжалиги кенгаши ва бошқа идоралар ихтиёрига ўтказилган вақтда бир қанча кенг истеъмол молларини ишлаб чиқариш тўхтатиб қўйилган эди. Маҳаллий хом ашёдан ва саноат чиқитларидан маҳсулот ишлаб чиқариш қисқартириб юборилган эди. Биз барча миллий моллар ишлаб чиқаришни қайта тикламоқчимиз, халқ усталари бўлган моҳир кишиларни ва мутахассисларни бу ишга тортмоқчимиз.

Корхоналаримизнинг бир қисмини биз янги низомга мувофиқ, давлат банкидан олинадиган кредитлар ҳисобидан кенгайтирамиз ва реконструкция қиламиз. Бироқ, аҳолига керакли моллар ишлаб чиқаришни тез кенгайтирмоқ ва кўпайтирмоқ учун дастлабки пайтларда бизга капитал маблағлар ҳам зарур бўлади. Республика Госплани министрлигимиз корхоналарини материал ва техника билан таъминлаш масалаларини ҳал қилиб бериши керак.

Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари бизнинг ёш министрлигимизга ҳар томонлама ёрдам кўрсатишлари мутлақо зарур.

Депутат И. ЖАЛИЛОВ нутқи

Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси

КПСС XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган Қашқадарё областининг колхозчилари, совхоз ва саноат корхоналарининг ишчилари хўжалик йилини барча энг муҳим кўрсаткичлар бўйича халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажариш билан туталламоқдалар.

Маҳсулдор ерларнинг кўплиги, иқлим шароитларининг қулайлиги, фойдали қазилмалар — нефть, газ, ош тузи ва калий тузи запасларининг бениҳоя кўплиги областимизнинг территориясида саноат ва

Депутат Р. ҚУРБОНОВ нутқи

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси

Депутат ўртоқлар! Совет Иттифоқининг барча халқлари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам асосий иқтисодий вазифани ҳал этишга — мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Республика саноати бугун ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини бажарганлигини сессияга маълум қилишга рухсат бергайсиз. Энергетика ва электрлаштириш, Геология, Пахта тозалаш, Гўшт ва сут саноати министрликларининг, Ғалла маҳсулотлари ва аралаш ем саноати, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликларининг корхоналари, «Сельхозтехника», Коммунал хўжалиги министрлигининг, «Узглавводстрой»нинг, Матбуот комитетининг, «Узбекуголь» комбинатининг ва бошқа бир қанча бошқармалар ва идораларнинг корхоналари 1965 йилги топшириқни муддатидан олдин бажардилар.

Табиий газ чиқариш, азотли ўғитлар, қишлоқ хўжалик машиналари, пахта толаси, сариёғ ва ўсимлик ёғи ҳамда маҳсулотнинг бошқа кўпгина турларини ишлаб чиқариш сингари энг муҳим кўрсаткичлар юзасидан белгиланган йиллик планлар бажарилди.

Бу йил қишлоқ хўжалик меҳнатчилари эришган муваффақиятлар бизни айниқса қувонтирмоқда. Республика колхоз ва совхозлари ҳали ҳеч қачон бунча миқдорда пахта, пилла ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини етиштирмаган эдилар. Бу — КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари амалга оширилаётганлигининг дастлабки натижаларидир.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва, аввало, пахта етиштириш кўпайтирилганлиги колхоз ва совхозлар экономикасини янада мустаҳкамлашни таъминлаб берди. Кўпгина хўжаликлар қолоқликдан чиқариб олинди.

Фан, маориф, соғлиқни сақлаш ходимлари, маданий оқартув муассасаларининг ходимлари янги-янги муваффақиятларга эришдилар.

Халқ хўжалигини ривожлантиришда қўлга киритилган ана шу муваффақиятларни айтиб ўтиш билан бирга, саноатга, капитал қурилишга, қишлоқ хўжалигига раҳбарликдаги жиддий нуқсонлар ҳақида, республика халқ хўжалигининг баъзи тармоқларида фойдаланилмаётган катта-катта резервлар борлиги тўғрисида ҳам гапирмоқ керак.

Саноатни олиб кўрайлик. Умуман республика бўйича план тўла ва ошириб бажарилган бўлса ҳам, бир қанча корхоналар ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган планларни ҳали ҳам узлуксиз бажармай келмоқда, маҳсулотнинг белгиланган турларини ишлаб чиқаришни таъмин этмаяпти, меҳнат унумдорлигини ошириш, жамғарма тўплаш планини ва бошқа техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар планини бажармаяпти, давлат маблағларини ортиқча сарфлаб юборяпти, унумсиз харажатларга ва брак маҳсулот ишлаб чиқариш орқасида нобудгарчиликларга йўл қўйяпти.

179 корхона ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 11 ойлик планини бажармади. Бу корхоналар 23,5 миллион сўмлик маҳсулотни кам ишлаб чиқарди.

Капитал қурилишда катта-катта камчиликлар бор. 1 декабрга қадар капитал маблағ сарфлаш йиллик плани 85 процент, асосий фондларни ишга тушириш плани эса атиги 52 процент бажарилди. 11 ой ичида 67 миллион сўм, шу жумладан қишлоқ хўжалигида 25 миллион сўм ўзлаштирилмай қолди.

Боя мен бу йил қишлоқ хўжалигида эришилган муваффақиятларни айтиб ўтган эдим. Лекин бу соҳада ҳам ҳали катта-катта фойдаланилмаётган резервларимиз бор. Шуни айтиш кифоя қиладики, республикада пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги гектар бошига 24,3 центнерни ташкил этган бўлса, Сирдарё областидаги Гулистон ва Ильич районлари, Фарғона районн, Самарқанд областидаги Булунғур, Бухоро областидаги Бухоро, Коган, Қоракўл ва Навоий районлари, Қашқадарё областидаги Қарши ва Косон, Сурхондарё областидаги Термиз ва Шеробод районлари, Қорақалпоғистон АССРдаги Хўжайли, Қўнғирот, Кегайли ва Чимбой районлари сингари районлар гектар бошига 20 центнердан кам пахта ҳосили олдилар.

Ғоят қулай об-ҳаво шароити бўлишига қарамасдан, сабзавот, картошка ва полиз экинлари етиштиришни кўпайтиришга ҳали етарли даражада эътибор берилмаяпти. Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда анчагина орқада қолмоқдамиз.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда тобора катта роль ўйнаётган республика совхозлари бу йил ўз ишларини анча яхшилаб олдилар. Чунончи: пахта етиштиришда совхозларнинг салмоғи эндиликда 23 процентдан ошиб кетмоқда. Бироқ, Қишлоқ хўжалиги министрлиги совхозлар билан етарли равишда шуғулланмаяпти. Министрликка қарашли совхозлар бу йил ҳам 15 миллион сўмликдан ортиқ фойдани кам олганлигига фақат шуни сабаб қилиб кўрсатиш мумкин. 211 совхоздан 64 таси йилни зарар кўрган ҳолда тамомлади.

Республика Министрлар Советининг ушбу сессия муҳокамасига киритган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Плани ва Давлат бюджети партия, совет, хўжалик, касаба союз, комсомол ташкилотларининг, шунингдек ишчилар, инженерлар ва олимларнинг кенг иштироки билан ишлаб чиқилган, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленуми томонидан қараб чиқилиб, маъқулланган ва СССР Олий Советининг сессияси томонидан тасдиқланган 1966 йилги СССР халқ хўжалиги плани ва Давлат бюджетига тамомила мувофиқдир.

Республикамиз экономикасида саноат етакчи ўринни олиб турибди. Ялпи ижтимоий маҳсулотнинг 60 проценти саноат ҳиссасига тўғри келмоқда. Белгиланган ўсиш суръатларига, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга, капитал маблағлар ва асосий фондлардан олинадиган нафни кўпайтиришга эришиш кўп жиҳатдан қувватларни ўз вақтида ишга туширишга ва тўла-тўкис ўзлаштириб олишга боғлиқ бўлади. Лекин республика халқ хўжалигида қувватлар сусткашлик билан ишга туширилаётганлиги ва секинлик билан ўзлаштирилаётганлиги оқибатида кўп миқдордаги маҳсулотни доимий суратда ололмай қолмоқда.

Масалан, Тошкентдаги Чкалов номли металл буюмлари заводида 15 мингта рўзғор холодильниклари ишлаб чиқарувчи қувватларни 1963 йилдаёқ ишга тушириш кўзда тутилган эди. Аммо, ана шу қувватлар ҳанузгача ишга туширилгани йўқ. Самарқанд мебель фабрикасида 3 миллион сўмлик мебель ишлаб чиқарувчи қувватлар ишга туширилмай ётибди, ҳолбуки, бу қувватлар 1964 йилнинг тўртинчи кварталидаёқ ишга туширилади, деб планлаштирилган эди. Оҳангарон цемент заводи ишга туширилган қувватларнинг 89 процентини ўзлаштирди, бунинг натижасида фақат 9 ой мобайнида 101 минг тонна цементни кам ишлаб чиқарди. Фарғонадаги азотли ўғитлар заводида ва бошқа бир қанча корхоналарда ҳам ана шундай аҳволни кўриш мумкин.

Материал ва меҳнат ресурсларидан тежамлироқ фойдаланиш ҳам муҳим вазифалардан ҳисобланади. Гап шундаки, биздаги кўпгина корхоналарда хом ашё, материаллар ва ёқилғи ҳали ҳам нес-нобуд қилиб юборилмоқда.

Меҳнаткашларнинг эҳтиёжларига мувофиқ равишда халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни имкони бўлган қадар кўпайтириш, аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи корхоналарни кўпайтириб, уларни кенгайтириш ва бу корхоналар ишини яхшилаш 1966 йилги планнинг энг муҳим вазифасидир.

Ана шу муҳим ишда бизда ҳали ҳам катта-катта камчиликлар учраб турибди. Янгидан тузилган министрликлар ҳар бир корхонанинг ишини синчиклаб ўрганиб чиқишлари ва корхоналарнинг коллективлари билан биргаликда хом ашёдан тағин ҳам рационал фойдаланиш, чиқарилаётган моллар нинг турларини кўпайтириб, уларнинг сифатини яхшилаш ҳисобига аҳоли учун керакли моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш имкониятини аниқлашлари лозим.

Енгил саноат министрлиги ип газламалар ва сунъий, синтетик толалар аралаштириб тўқилган шойи газламалар ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириши, газлама ва трикотаж буюмларининг янги структураларини, гулларини яратиши, кийим-кечак ва пойафзалнинг янги моделларини ишлаб чиқиб, жорий этиши, чинни-фаянс идишлар, пластмасса буюмлар, ўйинчоқлар ва бошқа халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириши зарур.

Маҳаллий саноат министрлиги билан ҳунармандчилик кооперацияси тугатилиб, уларга қарашли корхоналар Халқ хўжалиги кенгашига ўтказилганидан сўнг Халқ хўжалиги кенгаши аҳолига зарур бўлган кўпгина турли молларни ишлаб чиқаришдан олиб ташлади. Шунинг натижасида республика савдо ташкилотлари минглаб турдаги «майда-чуйда» молларини бошқа республикалардан ташиб келтиришга мажбур бўлдилар.

Аҳолининг ана шу товарларга бўлган эҳтиёжи нақадар катталигини, маҳаллий хом ашё мавжудлигини ҳисобга олиб, республикада Маҳаллий саноат министрлиги тузилди. Ўйлаймизки, бу министрлик аҳолига керакли маданий-маиший ва рўзғор молларини маҳаллий хом ашё ресурсларидан ва саноат чиқиндиларидан энг кўп фойдаланган ҳолда эҳтиёжни тўла таъминлайдиган миқдорларда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб юборади.

1966 йил саноати КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларида кўзда тутилгандек, планлаштиришнинг ва ишлаб чиқаришни рағбатлантиришнинг янги системасига кўчириш йили бўлади. Хўжалик юритишнинг янги системасига кучишга пухта тайёргарлик кўрмоқ учун министрликлар ва идоралар, планлаштирувчи ва молиявий органлар, корхоналарнинг ўзлари катта иш олиб боришлари лозим.

Молиявий органлар ва банк муассасалари пул билан узлуксиз таъминлаб туришлари, хўжалик ҳисобини жорий этишга ва мустаҳкамлашга кўмаклашишлари зарур.

Капитал қурилиш коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун бошланган умумхалқ курашининг энг муҳим участкаларидан биридир. 1966 йилда давлат планига кўра, капитал ишлар ҳажми 10.5 процент оширилади. Министрликлар ва идоралар, область ижроия комитетлари капитал қурилишга ажратилган маблағлар ва моддий ресурслар доирасида ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишни 1966 йилда кўпайтириш ва қурилиш муддатларини имкони борича қисқартиришни кўзлаб, капитал қурилишнинг титул рўйхатларини синчиклаб қараб чиқсинлар ва аниқлаб олсинлар.

Бинокорлик материаллари саноати министрлиги ғишт ва кесилган тош ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан, шунингдек ғишт заводларида чиқитлардан бетон блоклар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш юзасидан ташкилий-техникавий тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириши, сопол черепица ишлаб чиқаришни кўпайтириши ва унинг сифатини ошириши, ишлаб чиқарилаётган шифернинг сифатини яхшилаш чораларини кўриши керак.

Қайтариб олмаслик шарти билан пул беришдан капитал маблағларни узоқ муддатли қарз тарзида беришга ўтиш капитал қурилиш планларининг қай тариқа бажарилаётганлиги ва ишлаб чиқариш қувватларининг ишга туширилиши устидан, қурилиш-монтаж ишлари таннархини камайтириш топшириқлари қандай бажарилаётганлиги устидан, шунингдек қурилишда смета интизомига риоя қилиш устидан пул билан контроль қилишни кучайтириш имконини беради.

Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети 2.006 миллион сўм қилиб белгиланди.

Халқ хўжалигидаги социалистик сектор бюджет даромадларини таъминловчи асосий, доимо ўсиб борувчи манба бўлиб қолмоқда. Республика бюджетининг даромадларида бу манба 86 процентни ташкил этади. Бинобарин, саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги ва савдо ташкилотлари планнинг барча сифат кўрсаткичларини бажариш юзасидан аниқ ишлаши бюджет даромадларининг бажарилишини таъминлаб бериши керак.

1966 йилдан бошлаб асосий ишлаб чиқариш ва оборот фондлари учун ҳақ тўлашнинг жорий этилиши (бу ҳақни корхоналар олган фойдаларидан бюджетга бериб турадилар) республика молия хўжалигини мустаҳкамлашнинг муҳим воситаси бўлади.

Хўжаликка раҳбарлик қилишнинг янги форма ва методлари бошқарув аппарати структурасини такомиллаштириш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтириб беради. Маъмурий-хўжалик харажатларни қисқартириш, бошқарув аппаратини тағин ҳам соддалаштириш ва арзонлаштириш давлат муассасалари ва корхоналари раҳбарларининг, совет ва касаба союз ташкилотларининг, бутун жамоатчиликнинг энг муҳим вазифаси бўлиб колаверади.

Қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришни таъминлаш 1966 йилги бош вазифалардандир. Моддий ва молиявий ресурсларнинг каттагина қисми ана шу мақсадга сарф қилинади.

Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва унинг жойлардаги органлари, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Узглавводстрой», «Узсельхозтехника», Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари, совхоз ва колхозларнинг раҳбарлари вақтни қўлдан бой бермай, зарур чораларнинг ҳаммасини кўришлари ва аҳволни қатъиян яхшилаб олишлари керак.

1966 йилги Халқ хўжалиги плани ва Давлат бюджети муҳокама қилинаётган вақтда Бюджет комиссияси ва сўзга чиққан депутатлар планнинг айрим боблари юзасидан муҳим мулоҳазаларини айтдилар ва саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги ва маданий қурилиш ишидаги нуқсонларни тугатишга қаратилган таклифларини киритдилар.

Депутатларнинг нутқлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш имкониятлари ва резервларидан энг кўп даражада фойдаланиш тўғрисидаги ғамхўрлик билан суғорилган бўлди.

Министрлар Совети депутатлар айтган илтимосларни қараб чиқди ва қўшимча равишда кўзда тутилган капитал маблағлар ҳамда резерв фондидан ажратилган маблағлар ҳисобига бу илтимосларнинг бир қисмини қондиришни мумкин, деб топди. Депутатлар айтган бошқа илтимослар ва истакларни Министрлар Совети халқ хўжалиги планининг бажарилиш якунларига қараб ва бюджетнинг ижроси вақтида қараб чиқади.

Шу билан бирга, депутатлар Министрлар Совети аппарати номига, Госплан, Молия министрлиги ҳамда бошқа министрликлар ва идоралар номига бир қанча танқидий мулоҳазаларни ҳам айтиб ўтишди. Министрлар Совети бу мулоҳазаларни қараб чиқади ва тегишли чоралар кўради.

Сессия муҳокамасига ҳавола этилган халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги плани билан Давлат бюджети якдиллик билан қўллаб-қувватланганлиги ва маъқулланганлиги бу ҳужжатлар партия XXII съезди, КПСС Марказий Комитетининг март ва сентябрь Пленумлари қарорлари республика олдига қўйган катта вазифаларга мос бўлиб тушаётганлигидан далолат бериб турибди.

1966 йил мамлакатимиз учун алоҳида аҳамиятга эга бўлган йил бўлади. Шу йили партиямизнинг XXIII съезди бўлади ва у халқ хўжалигини ривожлантиришнинг яқин беш йилликка мўлжалланган перспективаларини муҳокама қилади.

1967 йилда мамлакатимиз Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини байрам қилади. Ана шу шонли байрамга ҳозирданоқ тайёргарлик кўриш ва аввало, 1966 йил топшириқларини муваффақиятли бажариш ғамини ейиш керак.

Ленинчи Марказий Комитет билан Совет ҳукумати теварагига маҳкам жипслашган Ўзбекистон меҳнаткашлари 1966 йилги халқ хўжалиги планини тўла ва ошириб бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар ва шу тариқа мамлакатимизда коммунизм қурилиши ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар. Бунга ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ. (Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат Р. Ҳ. САХИБОЕВ доклади

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғига биноан, олтинчи чақириқ республика Олий Советининг олтинчи сессиясидан кейин қабул қилинган Фармонлар тўғрисида Олий Советга доклад қилишга руҳсат этгайсиз. Бу Фармонлар Ўзбекистон ССР Конституцияси талабларига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тасдиқига киритилади.

Совхоз ва колхозларда, шунингдек республикамизнинг қишлоқ жойларида ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган, уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилишини амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1965 йил 24 ноябрда «Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги тузиш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Шу ўтган давр мобайнида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика Министрлар Советининг тақдимига биноан баъзи бир ҳукумат аъзоларини вазифасидан озод қилиш ва баъзиларини янги вазифага тайинлаш тўғрисида фармонлар қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Конституциясининг 30-моддасига мувофиқ бу Фармонлар ҳам Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиқига киритилади.

1965 йил 22 декабрда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Иван Макарович Нажесткинни республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилиш тўғрисида Фармон қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1965 йил 20 октябрдаги Фармони билан ўртоқ Василий Андреевич Билбас бошқа ишга ўтиши сабабли Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министри вазифасидан озод қилинди.

Шу йил 20 ноябрда республика Олий Совети Президиуми қабул қилган Фармонга мувофиқ, ўртоқ Солижон **Мамарасулов** Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министри қилиб тайинланди.

1965 йил 20 декабрдаги Фармон билан, ўртоқ Ҳаким Муҳиддинович **Носиров** Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министри қилиб тайинланди.

Республикадаги қурилиш ишлари Давлат комитети ва Профессионал-техника таълими Давлат комитети, шунингдек Ўзбекистон «Узсельхозтехника» бирлашмаси қайтадан тузилганлиги муносабати билан 1965 йил 22 декабрда тегишли Фармонлар қабул қилиниб, бу Фармонларга кўра:

Ўртоқ **Шахов** Алексей Тимофеевич Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қурилиш ишлари Давлат комитетининг Раиси қилиб;

Ўртоқ **Калонов** Хайриддин Зокирович Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Профессионал-техника таълими Давлат комитетининг раиси қилиб;

Ўртоқ **Бабков** Игорь Васильевич Ўзбекистон «Узсельхозтехника» бирлашмасининг раиси қилиб тайинланди.

Шунга биноан С. Мамарасулов, Х. М. Носиров, А. Т. Шахов, Х. З. Калонов ва И. В. Бабков ўртоқларнинг меҳнат ва ижтимоий фаолиятига оид маълумотлар, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети Қарорларининг проектлари сизларга берилган.

Депутат ўртоқлар!

Олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессиясидан кейин Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республиканинг никоҳ-оила тўғрисидаги амалдаги Қонунларига ўзгартишлар киритиш ҳақида Фармон қабул қилди.

Ота-оналарнинг бола тарбияси соҳасидаги ўз бурчларини бузганликлари учун жавобгарлигини кучайтириш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1965 йил 30 ноябрда «Ўзбекистон ССРнинг никоҳ, оила ва васийлик тўғрисидаги ҳамда гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш ҳақидаги Қонунлари Кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди. Бу Фармонга кўра ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган шахслар ўз болаларига нисбатан барча шахсий ва мулкий ҳуқуқлардан ҳам маҳрум этилиши белгилаб қўйилди.

Бу Фармонда, шунингдек, агар ота-оналар ўз бурчларини бажаришдан атайин бўйин товлаб келганликлари аниқланса, у ҳолда болалар ота-оналарини моддий жиҳатдан таъминлаб туришдан озод қилинишлари мумкинлиги назарда тутилади.

ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Никоҳни бекор қилиш ҳақидаги ишларни судларда кўриш тартибига баъзи ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги 1965 йил 10 декабрь Фармонига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йил 23 декабрда «Ўзбекистон ССРнинг никоҳ, оила ва васийлик тўғрисидаги ҳамда гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш ҳақидаги Қонунлар Кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида» яна бир Фармон қабул қилди.

Бу Фармонга кўра, никоҳни бекор қилиш ҳақидаги ишларни кўриш тартибига ўзгартиш киритилди.

Эндиликда бундай ишлар, илгари бўлганидек, область судида эмас, балки бевосита район (шаҳар) халқ суди томонидан ҳал қилинади.

Бу Фармонга биноан, ажралиш ҳақида суд иши кўзғатилганлиги тўғрисидаги эълонлар маҳаллий газеталарда босилмайдиган бўлди.

Бу Фармонларни тасдиқлаш ҳақидаги Қонун проекти ҳам Сизларнинг кўриб чиқишингиз учун тақдим этилади.

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Маҳфуза Аббосовна Отахонова ва Антонина Петровна Малигина ўртоқларни, бошқа ишга ўтганликлари муносабати билан, республика Олий судининг аъзолари вазифасидан озод қилиш ҳамда ўртоқ Мария Андреевна **Олимжонованн** республика Олий Судининг аъзоси қилиб **сайлаш** тўғрисидаги таклифларни ҳам Сизларнинг муҳокамангиз учун тақдим этади.

Олий Советнинг М. А. Отахонова ва А. П. Малигина ўртоқларни Ўзбекистон ССР Олий Судининг аъзолари вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги Қарор проектлари, шунингдек ўртоқ М. А. Олимжонована республика Олий Судининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисидаги Қарор проекти ҳамда унинг меҳнат ва ижтимоий фаолиятига оид маълумотлар сизларга тарқатилган.

Депутат ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорларига мувофиқ, СССР Олий Советининг еттинчи сессияси «СССРда халқ контроли органлари тўғрисида» Қонун қабул қилди. Меҳнаткашларни текширув ва контроль ишига кенг тортиш ҳамда контроль органлари ишида уларнинг ролини ошириш мақсадида шу Қонунга биноан партия-давлат контроли органлари Халқ контроли органларига айлантирилди.

Ана шу қарорларга мувофиқ республика Министрлар Совети Олий Советга «Ўзбекистон ССРда Халқ контроли органлари тўғрисида» Қонун проекти киритди.

Бу Қонун проектида Ўзбекистон ССРда партия-давлат контроли органларини Халқ контроли органларига айлантириш кўзда тутилган. Проектда белгиланишича, Ўзбекистон ССРда халқ контроли органлари Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети, область, шаҳар ва район халқ контроли комитетлари, шунингдек меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва поселка Советлари ҳузуридаги, корхоналар, колхозлар, муассасалар ва ташкилотлардаги халқ контроли группалари ва постларидан иборат бўлади.

Қорақалпоғистон Автоном республикасида халқ контроли органлари Қорақалпоғистон АССРда тузиладиган тегишли халқ контроли комитетлари, группалари ва постларидан иборат бўлади.

Ўзбекистон ССРда Халқ контроли органлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш вақтида ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги тузиш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш пайтида Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг 48 ҳамда 51-моддаларига тегишли ўзгартишлар киритиш зарур бўлади.

1965 йил 19 октябрда «Саноатни бошқариш органлари системасини ўзгартириш ва бошқа баъзи бир давлат идора органларини қайта тузиш тўғрисида» Ўзбекистон ССР Қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан Қорақалпоғистон АССРдаги баъзи министрлик ва идораларни қайта тузиш ҳамда меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ижрокомларининг структурасини ўзгартириш зарурати туғилди.

Бу масала бўйича Қонун проекти Сизларга тарқатилган.

Шунга кўра, Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг 19, 68, 90, 93 ва 96-моддаларига тегишли ўзгартишлар киритиш лозим бўлади.

Партия-давлат контроли органлари Ўзбекистон ССР Халқ контроли органларига айлантирилиши муносабати билан республика Министрлар Советининг раиси Ўзбекистон ССР Олий Советига Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг Раиси қилиб ўртоқ Миноввар Турсуновни тайинлаш тўғрисида таклиф киритди.

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Советининг тегишли Қонунлари ва Қарорлари проектлари Сизларнинг ҳаммангизда бор.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдим этилган ана шу Қонунлар ва Қарорларнинг проектларини кўриб чиқиш ва қабул қилишни сўрайди. **(Қарсаклар).**

40 Ўзбекфильм 40

ҲАЁТГА ҲАМОҲАНГ САНЪАТ

Экранда оддийгина синф хонаси. Ўқувчилар партаси, муаллим столи. Бир-икки физика асбоблари. Деворга эса ўн уч бола — ўн бир ўғил ва икки қизнинг бирга тушган сурати осилган. Ўн чоғлик кекса ҳаяжон ва шодлик билан суҳбатлашиб, синфга кириб келади.

Уларнинг оқарган сочлари, чеҳраларига ажин бўлиб тушган турмуш излари экранда йирик планда намоён бўлади. Улар синфдаги парталарга ўтирадилар. Ҳаяжонли суҳбат давом этади. Ўқитувчи столи ёнида эса Иттифоқимизда таниқли бўлган машҳур олим, физика-математика фанлари доктори профессор, академик Т. Н. Қори Ниёзий турибдилар.

Деворга осилган ўн учта ёш ўқувчининг сурати аста-секин экранни эгаллайди. Экранда нурга тўла, билимга чанқоқ кўзлар, гўзал ва маъсум чеҳралар, ҳозирги ёшлар киядиган кийимга сира ўхшамайдиган либослар, кейин «Янги Фарғона» газетасининг саҳифалари пайдо бўлади. Саҳнага араб алифбесида ўн уч: ўн уч: ўн уч: деб ёзилган. Бу ўн уч ўқувчи — Қўқонда янги ташкил этилган таълим-тарбия билим юртини биринчи бўлиб битириб чиққан ёшлар эди. Республика янги ташкил топган, билим юртлари эндигина тузилган. Газета ана шу ўн уч ўқувчи ортидан келадиган талабалар сонининг ўн уч минг бўлажагига орзу ва ишонч билдиради. Ҳозир ўша синфда, ўша парталарда ўтирган катта ёшдаги кишилар ўз ўқувчилик даврларини эслайдилар. Улардан бири академик, профессор. Иккинчиси доцент. Яна бири Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, таниқли партиявий раҳбар, ёзувчи, таржимон. Уч кишининг ўрни эса бўш. Уларнинг ҳаёт йўли тугаган, аммо номлари, хизматлари ўчмас хатлар ила халқ қалбига битилган.

Мана, диктор овози эшитиляпти. У Ўзбекистонда ҳозир икки миллион уч юз мингдан ортиқ ўқувчи мактабларда таълим олаётганини хабар қилади. Томошабин кўз олдидан бу бахтиёр авлоднинг ўқиши, мактаб хоналари бирин-кетин ўтади. Улар айниқса икки букилиб қироатга берилган эски мактаб фонида улуғ маъно кашф этади. Томошабинларнинг қалбини қувонч ва ғурурга тўлдиради.

Ўн уч қалдирғоч ортидан миллионлаб ёшлар билим самосига парвоз этганлар. Ана социалистик республиканинг юксак тараққиёти, ана маданий инқилобнинг музаффар қудрати.

Ўзбекистон хроникал ва илмий-оммабоп фильмлар студияси яратган «Ўн уч қалдирғоч» фильмининг мазмуни ана шундайдир. Ҳаёт ҳақиқатининг гўзал ва жуда ўринли тасвири, давримизнинг ҳаётбахш, ҳамиша навқувон мазмунини куйловчи бу асар ҳақиқатда ўзбек санъатининг катта муваффақиятидир. Уни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза Ҳакимзода номидаги республика мукофотининг лауреати, кино режиссёр Малик Қаюмов суратга олган.

«Ўн уч қалдирғоч» яна шу жиҳати билан характерлики, у маълум даражада ўзбек социалистик маданиятининг юзага келиши, ривож топишининг символик ифодаси ҳамдир. Таълим-тарбия билим юртини ўн уч ёш биринчи дафъа битириб чиққан пайтда Ўзбекистонда кўпгина маданий муассасалар ўзининг илк қадамини қўймоқда эди, шулар жумласидан бундан 40 йил бурун ўзбек кино санъати ҳам ўзининг биринчи асарларини юзага келтирди. 1925 йил 8-декабрда республика кинотеатрларида «Ўлим минораси» деган тўла метражли бадиий фильм кўрсатила бошлади. Бу—ўзбек кино санъатининг тўнғич асари эди.

Ундан олдин эса кино санъатимиз ўзининг тета-поя қадамларини янги ҳаёт қураётган халқимизнинг меҳнатини ва ҳаётини тасвирловчи ҳужжатли лавҳалардан бошлаган эди.

Ўзбек аёлининг янгилик ва эркинлик сари интилишини, эски турмушнинг бутун жаҳолатини, ўз қалб фармойишига кўра янги ҳаётга талпинган инсонларнинг орзу-умидларини содда тил ва оддий бўёқларда кўрсатувчи бу фильмдан сўнг қатор-қатор бошқа кино асарлари юзага кела бошлади. Булар — «Сўнгги бек», «Епиқ фургон», «Равот қашқирлари», «Рамазон» ва бошқа фильмлардир. Худди шу даврда ўзбек кино санъатининг биринчи қалдирғочлари Наби Ғаниев, Сулаймон Хўжаев, Эргаш Ҳамроев, Комил Ёрматов, Йўлдош Аъзамов, Раҳим Пирмуҳамедовлар парвоз олдилар. Тажриба ва профессионал билимнинг камлигини ҳунарга муҳаббат, халққа сидқидил хизмат қилиш иштиёқи, қайноқ истеъдод қоплар эди.

Ўзбек кино санъати ҳаёт билан баравар ўсди, камол топди. Мамлакатда маданий инқилоб жабҳа бўйлаб ҳужумга ўтган пайтда, халқимиз барча хурофот ва бидъатни, эскилик ва қолоқликни янчиб, итқитиб ташлаётган, эскилик эса ўзини қутуриб ҳимоя қилаётган, янги ҳаётнинг ҳар бир қадамига жон талвасасида ваҳшийларча қаршилик кўрсатаётган пайтда кино санъатимиз адабиёт, театр, матбуот билан бир қаторда коммунистик партиянинг фаол ёрдамчиси сифатида майдонга чиқди. Эскиликнинг ўлимга маҳкум этилганлигини, унинг пуч ва чиркинлигини фош этди, янги социалистик ҳаёт, янги мафкура ва онгнинг буюк ҳаётбахш ва ғолибона мазмунини ташвиқ ва тарғиб қилди, ёйди, унинг ғалабасини илҳом билан тараннум этди.

Экранларимизда бирин-кетин «Йигит», «Қасам», «Асал» каби бадиий фильмлар пайдо бўлди. Кино санъаткорлари сафи тобора ўсиб, санъатимизнинг бадиий маҳорати кўтарила борди. Муттасил давом этган ижодий меҳнат ва ўқиш, қардош халқлар кино санъатининг самарали ёрдами бунинг сабабчиси бўлди. Совет кино санъатининг Эйзенштейн, Пудовкин, оға-ини Васильевлар, Протазанов каби таниқли арбобларининг ижодий йўли ўзбек кинематографиячилари учун катта мактаб бўлди. Уларга республикада ишлаган бир қанча рус ҳамкасабалари ҳам катта ёрдам кўрсатдилар.

Улуғ Ватан уруши йилларида бу ҳамкорлик янада авж олди. Шу йиллари Тошкентда «Икки жангчи» бадиий фильми, «Ватанга туҳфа» фильм-концерти яратилди. Қатор фронт хроникалари, фронт орқасида халқимизнинг фашизм устидан ғалабасини таъминлаш учун қилаётган фидокорона меҳнатини тасвирловчи кинолавҳалар вужудга келтирилди.

Айни замонда, кино санъати тематик рангба-ранглигидан чекинмади. Муҳаббат ва инсон олижаноблигини улуғловчи, зулм ва жаҳолат, ноҳақлик ва адолатсизликка қарши исён туйғуларини ифодаловчи машҳур халқ афсонаси асосида яратилган «Тоҳир ва Зуҳра» бадиий фильми (режиссёр Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Наби Ғаниев) юзага келди. Бу фильм мамлакатимизда ҳамда чет элларда катта муваффақият билан намойиш қилинди ва ўзбек кино санъатининг такомил чўққиларига кўтарила бошлаганидан дарак берди. Машҳур халқ қаҳрамони Насриддин афанди латифалари замирида яратилган «Насриддин саргузаштлари», «Насриддин Бухорода» фильмлари ҳам экранларга чиқарилди. Бу асарлар ҳамон кино томошабинларнинг хотирасида барқарор. «Алишер Навоий» фильмининг яратилиши (режиссёр СССР халқ артисти Комил Ёрматов) фақат ўзбек кичосидагина эмас, балки бутун совет кино санъатида катта воқеа бўлди. Гуманизм ва адолатпарварлик ғояларини тарғиб этувчи, буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий образи орқали халқнинг юксак интилиши ва мақсадларини, орзуларининг рўёбга чиқиши учун олиб борган заҳматли курашларини тасвир этувчи бу асар кенг жамоатчилик томонидан қизғин қарши олинди ва ҳамон ўз қимматини сақлаб қолмоқда.

Албатта, бу ўзбек киносининг тараққиёт йўли фақат муваффақиятлардангина иборат деган сўз эмас. Бу — мураккаб изланишлар, ютуқлар ва ютқизиқлар, олқишлар ва танқидлар, чуқур ва ҳаяжонли ўйланишлар билан тўла йўлдир. Бир маҳаллар кино санъатимиз анча мураккаб шароитларни бошидан кечирди. Бир неча йил давомида бирор бадиий фильм ишлаб чиқарилмаган вақтлар ҳам бўлди, кейинчалик эса сон жиҳатидан анчагина, аммо сифат жиҳатидан мақтовга сазовор бўлмаган асарлар яратилган пайтлар ҳам ўтди. Бу — санъатда «оз бўлса ҳам соз бўлсин» деган энг муҳим қонун ҳукм суриши унутилган давр эди. Лекин шуниси қувонарлики, маълум фурсат ўтиши билан бу миқдор ўзгаришлари сифат ўзгаришларига айланди.

Республика кино томошабинлари режиссёр Л. Файзиевнинг «Синчалак», З. Собитовнинг «Самолётлар қўна олмади», Ҳ. Аъзамовнинг «Фарғонадан бешовлон», К. Ёрматовнинг «Абу Али ибн Сино» фильмларини ва бошқа кўпгина фильмларни томоша қилдилар. «Сен етим эмассан» (режиссёр Ш. Аббосов) фильми айниқса катта муваффақиятга эга бўлди. Халқнинг улкан қалбини, унинг улуғворлиги ва олижаноблигини ҳаққоний ҳаётий лавҳаларда куйловчи бу асар жаҳон экранларида қайта-қайта намойиш қилинди. Ҳужжатли фильм усталари ҳам янги яхши асарлар билан томошабинларни хурсанд қилдилар. «Баҳордан—баҳоргача», «Зангори олов қаҳрамонлари» (режиссёр Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби М. Қаюмов) халқимизнинг қаҳрамонона йўлини, унинг коммунизм йўлида жонкуярлик билан қилаётган меҳнатини илҳом билан тасвирлайди, кишиларимизнинг бой маънавий дунёсини очади, уларнинг халқ ва мамлакат манфаатларига чинакам садоқат ва муҳаббатини улуғлайди.

Ўзбекистон республикаси ва Компартиясининг 40 йиллик тўйига муносиб асарлар яратиш илҳоми кино санъаткорларини янги ижод чўққилари сари етаклади. Бу улуғ байрам шарафига ҳужжатли фильм усталари «Олтин тўй», «Тожихон Шодиева билан учрашув», «Ўқитувчи» каби қатор мароқли асарларни тўёна қилдилар.

Бадиий фильмлар студияси «Ўзбекфильм» эса «Осиё устида бўрон» (режиссёр СССР халқ артисти Комил Ёрматов), «Улуғбек юлдузи» (режиссёр Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Латиф Файзиев), «Ойдин саҳифа» (режиссёр Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби И. Аъзамов) ва бошқа қатор бадиий асарлар билан халқимизни муборакбод қилди.

Бу асарларнинг юзага келиши ўзбек кино санъатининг янги босқичга кўтарилганидан ва бутун совет кино санъатида ўзига хос мавқени эгаллаганидан далолат беради.

Ҳозир кино санъатимиз кўпгина истеъдодли режиссёр кадрларга эга. Қобилиятли кинооператорлар вояга етди. Кинофильмларда суратга тушаётган талантли ва бой тажрибали актёрлар қаторига ёш умидли киноактёрлар келиб қўшилмоқда.

Кўпгина пешқадам ёзувчиларимиз киносценарий ёзиш маҳоратини эгаллаб, кино санъатимизга яқиндан ёрдам бердилар. Композиторлар, рассомлар ҳамма вақт кино билан ҳамкорлик қилиб келмоқдалар. Студияларимиз техник ва иқтисодий жиҳатдан тўла таъмин этилган.

Ўзбек кино санъати ўзининг 40 йиллик навқирон ёшини ана шундай вазиятда нишонламоқда.

Кино санъатимизнинг тараққиётига асосий омил коммунистик партия раҳбарлигидир. Партия совет санъатининг халқ манфаатларига сидқидил хизмат қилишга, унинг қаҳрамонона меҳнатини илҳом билан куйлашга, халқимизни коммунизм идеалларига садоқат руҳида тарбиялашга ундайди.

Ҳозир Ўзбекистон кино санъаткорлари партиямиз XXIII съездини муносиб совғалар билан кутиш тараддудида. «Ўзбекфильм» студияси янги бадиий фильмлар яратди.

Хроникал ҳужжатли фильмлар студияси ҳам 1965 йилни кўпгина янги асарлар билан якунлади. Олдинда кўп муҳим ишлар турибди. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги, В. И. Ленин туғилган кунга 100 йил тўлиши каби халқ ҳаётидаги муҳим воқеаларни муносиб ижодий туҳфалар билан кутиш тайёргарлиги авжга чиқмоқда.

А. ҚАЮМОВ,

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитетининг раиси.

САҲНАДАН ЭКРАНГА

«Ўзбекфильм» 40 ёшга кирди. Навқирон ва баркамол ёш бу! Студиянинг мана шу тантанали кунида унинг ажойиб воқеаларга тўла тарихи кўз ўнгимдан кино лентасидай бир-бир ўтди.

1931 йил эди. Мен Марғилондаги театрда ишлардим. Бир куни «шаҳарга киночилар келишибди, кино олишармиш» деган шов-шув гап тарқалди. Ҳадемай театрдан мени ҳам чақиртиришди. Таниқли кинорежиссёримиз (ҳозир марҳум) Сулаймон Хўжаев экранлаштираётган «Озод» фильмидаги бош роль — Озодни ўйнашимни таклиф этди. Ишга киришдик. Фильмнинг қисқача мазмуни тахминан шундай эди:

Бир оилада эру хотин яшашади. Эр ниҳоятда баджаҳл, қўпол, саводсиз ва диндор бир киши. Хотини «тўрт девор» ичра қуёш нуридан бебаҳра, эрксиз, эрининг қули бўлиб умр кечирувчи аёл эди. Ниҳоят, фильм давомида хотин эрк-ҳуқуқини танийбориб, охири бу машъум, қоронғи уйдан қочиб кетади. Хотин-қизлар эркин бўлиб ишлаётган Марғилон ипакчилик фабрикасига ипак йигирувчи бўлиб ишга киради. У бахтини меҳнатдан топади.

Фильмдаги золим эр ролини ҳамон менинг экрандош ҳамкасбим, ҳурматли, кекса кино артист Раҳим Пирмуҳамедов ижро этган эди. Мана шу фильмдаги Озод роли менинг кино санъатидаги илк қадамим бўлди.

Шу-шу бўлди-ю, мен кино билан театр санъатини бир бутунликда ҳис этабошладим. Иккаласига ҳам баравар ихлос, баравар меҳримни бериб келяпман.

Шу кунга қадар 20 дан ортиқ экран асарида роллар ижро этдим. Энг муҳими шундаки, қарийб ҳамма фильмларда дунёдаги энг қадрли, энг мўътабар, қалбига қуёш яширинган, меҳри дарё инсон — она образини яратдим. Жумладан: «Қасам», «Асал», «Ватанга совға», «Шоҳи сўзана», «Опа-сингил Раҳмоновалар», «Ҳамза», «Қутлуғ қон», «Маҳаллада дув-дув гап» «Осиё устида бўрон», «Сурайё»... Хуллас, Она образи менинг бутун борлиғим, ҳаётим, қолаверса, жон-жонимга сингиб кетган.

«Сен етим эмассан» фильмидаги меҳрибон, сахий меҳр Фотима образи ҳамма ролларим ичида алоҳида қадрлидир менга. Ундаги кўп воқеалар ўз бошимдан кечганиданми, бу ролни алоҳида иштиёқ ва завқ билан бажардим.

Шу кунларда яна икки фильмда қатнашдим. Бири Агишевнинг «Лайлак келди ёз бўлди», иккинчиси Иброҳим Раҳимнинг «Қалбингда қуёш» фильмларида — ҳар иккаласида ҳам йигитнинг онаси ролини бажардим. Бу фильмлар яқин кунларда экранга чиқади.

Мана бугун биз санъаткорларнинг энг азиз, энг мўътабар даргоҳи бўлмиш «Ўзбекфильм»нинг катта байрам тантанасида шундай истак билдирсам дейман. Азиз студиямиз ва қадрли ҳамкасб санъат аҳллари яшасин. Уларнинг умри кино умридай ҳамиша эътиборга сазовор бўлаверсин.

Лутфихоним САРИМСОҚОВА,

Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР кинематография арбоби.

ЁЗУВЧИ ВА КИНО

Минг тўққиз юз қирқ саккизинчи йилнинг куз ойлари эди. Ватанимизнинг узоқ шарқида хизмат қилиб юрган чоғларим. Бир кун эрталаб, қисмимиздаги ўзбек йигитлар орасида шов-шув кўтарилди: Бугун клубда... «Тоҳир ва Зуҳра» киноси бўлармиш!

Кечқурун клубга одам сиғмай кетди. Ўзбекистонни, туғилиб ўсган жойларни соғиниб юрган солдатлар, кўзлари жовдираб, кинонинг бошланишини кутишарди. Ниҳоят, чироқ ўчди, ўчди-ю, юртини соғинган қалбларни чуқур ҳаяжонга тўлдириб, карнай ва сурнай янгради, сўнг болаликдан таниш, она алласидай маъюс ва гўзал севги достони бошланди... Биз чуқур сукутга чўмиб, бу фожчали қиссани томоша қиларканмиз, ўз юртимиздан ўн минг чақирим узоқда юрганимиз эсимиздан чиққан, биз гўё Ўзбекистонга қайтиб боргандай, ўзимиз туғилиб-ўсган қишлоқларда, боғ-роғлар ичида юргандай бўлардик.

Ўша кеча биз тонг отгунча фильм ҳақида гаплашиб ётдик, эртасига эса салкам юз киши қўл қўйиб бу ажойиб асарни яратган марҳум режиссёримиз Наби Ғаниев билан Собир Абдуллаға ва истеъдодли артисткамиз Юлдуз Ризаевага хат ёзиб юбордик...

Мен бугун, ўзбек кино санъатининг 40 йиллик тўйи куни бу кичик воқеани эсларканман, бир нарсани ўйлайман: биз, ўзбек ёзувчилари кинонинг қудратли таъсир кучини чуқур идрок этиб, бу соҳага дадилроқ кириб боришимиз керак. Тўғри, кино — мураккаб соҳа: киносценарий эса ўзига хос специфик хусусиятларга эга бўлган анча мураккаб жанр. Лекин «кўз қўрқоқ, қўл ботир» деганларидек, ёзувчи бу соҳага киришиб кетишга қийналади, кейин, агар астойдил киришса, ҳар қандай қийинчиликни ҳам енга олади, албатта.

Ҳар ҳолда «Асал»ни ёзган, «Алишер Навоий»ни ёзган Уйгун билан Иззат Султон, «Улуғбек юлдузи»ни ёзган М. Шайхзода, «Синчалак»ни ёзган Абдулла Қаҳҳорнинг тажрибаси бу фикрни исботлайди. Сўнгги йилларда сценарий жанрининг «сирлари»дан қўрқмай, бу соҳага дадил кириб келаётган ёзувчиларнинг сафи тобора ортмоқда:

Эҳтимол, 40 йиллик тўй арафасида сценарий муаммолари тўғрисида гапириб ўтириш «ғалати» туюлар, лекин бунинг «ғалати» жойи йўқ, чунки ўзбек кино санъатининг келажаги ёзувчиларимизнинг бу соҳага дадил кириб боришига ва бел боғлаб ишлашига боғлиқдир. Эндиликда: «Кинода ким муҳим роль ўйнайди? Ёзувчими, режиссёрми?» деган баҳс-мунозаралар кулгили туюлади. Чунки фильмнинг яратилишида режиссёр қанчалик муҳим роль ўйнамасин, унинг муваффақиятли чиқиши биринчи навбатда сценарийга боғлиқдир. Шунинг учун ҳам, ўзбек кино санъатининг 40 йиллик тўйи барча кинематографчилар билан бирга ёзувчиларимизнинг ҳам тўйидир. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон давлат кинематография комитети ва «Ўзбекфильм» студияси ҳозир кинога талантли ёзувчиларимизни кўпроқ жалб қилиш тадбирларини кўрмоқда, бу масалани жиддий ўйламоқда.

Одил ЁҚУБОВ,

Ўзбекистон давлат кинематография комитетининг бош муҳаррири.

«Ўзбекфильм» киностудияси ишлаган фильмлардан кадрлар.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари—27283. Партия турмуши—33469, 27221. Марксча-ленинча назарияни пропаганда қилиш ва халқаро ҳаёт — 31226. Коммунистик тарбия — 31455. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

№ 302. ИНДЕКС 64543. Р. 10941.